

**AKČNÍ PLÁN
INKLUZIVNÍHO
VZDĚLÁVÁNÍ NA OBDOBÍ
2016 -2018**

Obsah

Úvod	1
VIZE.....	5
Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2020	6
Cílový stav v roce 2018: zavedení legislativních změn do praxe	7
Část A - Prioritní úkoly MŠMT v roce 2015	8
A1. Zrušení přílohy RVP ZV-LMP a revize Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání	8
A2. Prováděcí předpis k § 16 novely školského zákona	9
A3. Diagnostické nástroje	10
Část B – Inkluzivní a kvalitní vzdělávací systém.....	11
Strategická cesta 1: Čím dříve, tím lépe	12
Strategická cesta 2: Inkluze je přínosem pro všechny	17
Strategická cesta 3 Vysoce kvalifikovaní odborníci	25
Strategická cesta 4: Podpůrné systémy a mechanismy financování.....	30
a) Podpůrný systém – oblast poradenství	30
b) Finanční zajištění Akčního plánu inkluzivního vzdělávání	35
Současný stav – rok 2015	37
Odhad dopadů na státní rozpočet v roce 2016.....	38
Strategická cesta 5: Spolehlivá data	40
Část C – Ze školy do práce	44
Příloha č. 1	47
Příloha č. 2	48
Příloha č. 3	50
Příloha č. 4	52
Příloha č. 5	54
Příloha č. 6	55
Seznam zkratk	56

Úvod

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen MŠMT) v návaznosti na schválenou novelu školského zákona a prioritní úkoly v roce 2015 systematicky a intenzivně zavádí inkluzivní vzdělávání, čímž nastoluje rovný přístup ke vzdělávání všech žáků¹ v rámci České republiky.

Cílem procesu je nastavení pozitivních podmínek pro vzdělávání všech žáků tak, aby při zabezpečení adekvátních podpůrných opatření, nezbytných pro zajištění vzdělávacích potřeb každého žáka, bylo možné vzdělávání uskutečňovat přednostně v hlavním vzdělávacím proudu.

Plánování a realizace inkluzivního školství je proces, který se týká celého systému vzdělávání a všech žáků. Rovnost a kvalita jdou ruku v ruce. Inkluzivní vzdělávání je třeba vidět jako rozvíjející se koncept, kde mají témata rozmanitosti a demokracie stále větší význam.

Inkluzivní vzdělávání je vnímáno na úrovni systému, zřizovatelů, škol, žáků, rodičů a veřejnosti jako vysoce kvalitní vzdělávání, které umožňuje nejen rovný přístup ke kvalitnímu vzdělávání, ale i spravedlivou a přiměřenou podporu zohledňující různé vzdělávací potřeby žáků, tak aby plně využili svého studijního potenciálu, aby se nevytvářely bariéry a nesnižovaly se nároky na žádné skupiny.

Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2020 je zastřešujícím strategickým dokumentem v oblasti vzdělávání.

Tento Akční plán inkluzivního vzdělávání na období let 2016-2018 při svém zpracování vychází z priorit stanovených ve Strategii vzdělávací politiky ČR do r. 2020 a podrobněji definovaných opatření v Dlouhodobém záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR na období 2015-2020.

Předkládaný akční plán má za cíl současně sloužit jako naplnění ex-ante podmínek pro Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání (dále OP VVV).

Ve Strategii vzdělávací politiky České republiky do roku 2020 jsou definována prioritní témata:

- „nastavení podmínek rovných příležitostí ve vzdělávání pro všechny
- diagnostické nástroje – činnost a role školských poradenských zařízení
- supervizní mechanismy v oblasti inkluzivního vzdělávání
- evidence a statistiky žáků vzdělávaných v inkluzivním prostředí
- inkluze v předškolním vzdělávání
- snižování předčasných odchodů ze vzdělávání“

Východiska:

¹ V celém materiálu je používáno slovo „žák“. V souladu se školským zákonem, podle kontextu platí, že v rámci předškolního vzdělávání a přípravných tříd je tím myšleno „dítě“, v rámci základního a středního vzdělávání „žák“ a v rámci vyššího a vysokého vzdělávání „student“. Zároveň, označení žák je použito jako zkratka pro žáky i žákyně. Pojem „dítě“ je používán pro děti, které ještě nezahájily předškolní nebo základní vzdělávání.

- Akční plán Dekády romské inkluze 2005-2015
- Akční plán opatření k výkonu rozsudku Evropského soudu pro lidská práva ve věci D. H. a ostatní proti České republice
- Akční plán opatření ke vzdělávání romských dětí, žáků, studentů na období 2015-2017
- Analýza sociálně vyloučených lokalit v ČR - 2015, GAC spol. s r. o.
- Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR na období 2015-2020
- Národní plán podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na léta 2015-2020
- Národní program reforem 2015
- Národní strategie ochrany práv dětí (priority na léta 2012-2018)
- Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání na období 2014-2020
- Strategie boje proti sociálnímu vyloučení 2011-2015
- Strategie romské integrace do roku 2020
- Strategie sociálního začleňování 2014-2020
- Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2020

Odborná doporučení:

Šojdrová, Michaela, Zonna Bařinková, Irena Borkovcová a Radek Dlouhý. *Rovný přístup ke vzdělávání v České republice: situace a doporučení*. Praha: Česká školní inspekce, 2014.

Evropská agentura pro speciální a inkluzivní vzdělávání, 2014. *Pět klíčových poselství pro inkluzivní vzdělávání. Uvedení teorie do praxe*. Odense, Dánsko.

Spolupráce na Akčním plánu:

- Amnesty International ČR
- Asociace pracovníků speciálních pedagogických center
- Asociace ředitelů základních škol
- Asociace speciálních pedagogů
- Asociace organizací neslyšících, nedoslýchavých a jejich přátel
- Českomoravský odborový svaz pro školství ČR
- Česká odborná společnost pro inkluzivní vzdělávání
- Česká školní inspekce
- Kancelář veřejné ochránkyně práv
- META, o.p.s.
- Nadace Open Society Fund Praha
- Národní rada osob se zdravotním postižením v ČR
- Národní ústav pro vzdělávání
- Národní institut pro další vzdělávání
- Slovo 21
- Úřad vlády – kancelář Rady vlády pro záležitosti romské menšiny a sekretariát Rady vlády pro národnostní menšiny, Vládní výbor pro zdravotně postižené občany

Struktura akčního plánu

Část A – Prioritní úkoly MŠMT

Tato první část je věnovaná závazným úkolům MŠMT vůči Evropské komisi.

Dne 7. května 2015 se v Praze uskutečnilo jednání ministra školství, mládeže a tělovýchovy s komisařkou pro spravedlnost, ochranu spotřebitelů a otázky rovnosti pohlaví, navazující na formální upozornění zaslané České republice Evropskou komisí v souvislosti s diskriminací romských dětí v českém vzdělávacím systému.

Část B – Inkluzivní a kvalitní vzdělávací systém

Struktura akčního plánu je v části B rozložena do pěti strategických cest, které vedou k naplnění vize inkluzivního a kvalitního vzdělávacího systému. Strategické cesty tvoří vzájemně propojený systém. Na každé strategické cestě jsou stanoveny milníky – indikátory, které je nutné naplnit, abychom se přiblížili k vizi.

Strategické cesty:

1. Čím dříve, tím lépe
2. Inkluzivní vzdělávání je přínosem pro všechny
3. Vysoce kvalifikovaní odborníci
4. Podpůrné systémy a mechanismy financování
5. Spolehlivá data

Část C – Ze školy do práce

Opatření ke zlepšení propojení vzdělávání a trhu práce jsou soustředěna v Dlouhodobém záměru rozvoje vzdělávání a vzdělávací soustavy ČR na období 2015–2020 a v aktualizacích Akčního plánu podpory odborného vzdělávání.

Část C obsahuje soubor opatření a aktivit, která vedou lepšímu přístupu k zaměstnání a k celoživotnímu učení u cílové skupiny absolventů škol ohrožených na trhu práce.

Harmonogram přípravy, realizace a vyhodnocení Akčního plánu

2015 - 2018	Realizace plánu dle plánovaných opatření (realizace některých akcí může přesahovat i do dalšího období)
2018	Vyhodnocení a evaluace plánu
2018	Provedení revize a aktualizace plánu na období na 2019 - 2020

Realizace Akčního plánu inkluzivního vzdělávání 2016 – 2018

Realizace bude rozdělena do tří ročních etap, které sledují školní rok. Vyhodnocení etap bude probíhat vždy v červenci daného roku, paralelně bude připravován plán další etapy. Vyhodnocení plánu uplynulé etapy a schválení plánu následující etapy k realizaci bude probíhat vždy do konce srpna. Na konci etapy bude zpracována zpráva o průběžném

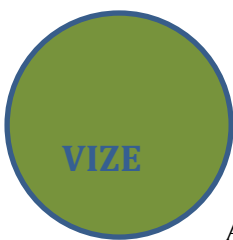
vyhodnocení plnění a v případě potřeby budou navrženy jeho aktualizace. V roce 2018 bude zpracována zpráva o vyhodnocení plnění celého Akčního plánu inkluzivního vzdělávání a bude zpracován návrh na období 2019 – 2020.

Vyhodnocení po každé etapě APIV a návrh další etapy budou konzultovány se subjekty, které se podílely na přípravě APIV, dalšími odbornými asociacemi (např. Asociace školní psychologie ČR, Asociace poradenských pracovníků ve školství) a akademickými pracovišti.

První etapa: 1. ledna 2016 až 31. srpna 2016

Druhá etapa: 1. září 2016 až 31. srpna 2017

Třetí etapa: 1. září 2017 až 31. prosince 2018

Inkluzivní a kvalitní vzdělávací systém

Akční plán inkluzivního vzdělávání přispívá k naplnění vize Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2020 ve všech bodech.

„Vzdělávací politika České republiky směřuje k rozvoji vzdělávacího systému, v němž:

- *vzdělávání se nachází v popředí zájmu společnosti i jednotlivců a je považováno za významnou hodnotu,*
- *lidé využívají rozmanité příležitosti k učení v průběhu celého života,*
- *kvalitní vzdělávání je přístupné pro každého, funguje efektivně, spravedlivě a dává všem stejnou šanci,*
- *žáci vědí, co se od nich na každé úrovni a v každé oblasti vzdělávání očekává a co mohou oni očekávat od něj,*
- *žáci se rádi učí a jsou motivováni k celoživotnímu učení,*
- *pedagogičtí pracovníci jsou dobře připraveni na výkon své profese, všestranně motivováni pomáhat dětem, žákům a studentům k dosažení maxima jejich možností a cíleně se rozvíjejí,*
- *školy jsou otevřeny pro soustavnou spolupráci s vnějším světem,*
- *vzdělávání se opírá o aktuální výsledky lidského poznání, podporuje tvořivost a vychází vstříc dlouhodobým potřebám společnosti a trhu práce,*
- *úpravy v organizaci, struktuře a obsahu vzdělávání se opírají o empiricky podložené poznatky.“²*

² Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2020, usnesení vlády č. 583/2014

Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2020

Jednou ze tří hlavních priorit Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2020 je snižování nerovností ve vzdělávání. Strategie potvrzuje, že „prioritním cílem vzdělávací politiky je dosáhnout v následujících letech výrazného snížení nerovností ve vzdělávání komplexním posilováním kvality celé vzdělávací soustavy.“²

„Strategie se přitom nezaměřuje pouze na formální rovnost v přístupu ke vzdělávání, ale na schopnost vzdělávacího systému vytvářet podmínky a uplatňovat účinné postupy pro efektivní prevenci a kompenzaci zdravotních, sociálních, kulturních a jiných osobnostních znevýhodnění tak, aby nerovnosti v dosahovaných výsledcích byly co nejméně předurčovány faktory, které nemůže jedinec ovlivnit, a aby všichni žáci a studenti dosáhli alespoň základní společné úrovně znalostí a dovedností.“²

Strategie² mimo jiné zdůrazňuje, že: „Česká republika musí směřovat k systému, který nebude žáky rozdělovat na základě kognitivních schopností do tříd a škol s náročnějším, respektive méně náročným kurikulem, ale umožní každému plně rozvíjet svůj potenciál v systému kvalitního a inkluzivně orientovaného veřejného vzdělávání. Vzhledem k tomu, že v následujících letech lze s ohledem na demografické změny očekávat zvýšený tlak na kapacity základních škol, představuje tento ambiciózní cíl velkou výzvu jak pro tvůrce politik na všech úrovních, tak především pro jednotlivé školy a učitele.“

Opatření Strategie jsou naplňována:

- zavedením legislativních změn do praxe (viz níže)
- plněním prioritních úkolů MŠMT v roce 2015 (viz níže)
- implementací souvisejících opatření v rámci Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR na období 2015-2020
- Akčním plánem inkluzivního vzdělávání v návaznosti na již prováděné změny a opatření Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR na období 2015-2020.

Cílový stav v roce 2018: zavedení legislativních změn do praxe

Cílem Akčního plánu inkluzivního vzdělávání na období 2016 – 2018 je připravit a podpořit všechny složky systému tak, aby od 1. září 2016 bylo možné začít realizovat změny, které přinesla novela zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). Většina klíčových změn ve vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami bude účinná od 1. září 2016.

Novela školského zákona přináší tyto zásadní změny:

- deklaruje rovný přístup ke vzdělávání pro všechny žáky
- upouští od kategorizace žáků (žáci se sociálním znevýhodněním, žáci se zdravotním znevýhodněním, žáci se zdravotním postižením)
- zavádí pojem podpůrných opatření nezbytných pro zajištění maximálně dosažitelného plnohodnotného vzdělávání v hlavním vzdělávacím proudu pro všechny žáky zavádí pojem podpůrných opatření nezbytných pro zajištění maximálně dosažitelného plnohodnotného vzdělávání v hlavním vzdělávacím proudu pro všechny žáky. Podpůrná opatření budou volena tak, aby odpovídala žakovu zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám
- zavádí nové vymezení pojmu žák se speciálními vzdělávacími potřebami, kterým se rozumí žák, který k naplnění svých vzdělávacích možností a k realizaci práva na vzdělání na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje podpůrná opatření. Základem bude stanovení individuálních vzdělávacích cílů, na které bude navazovat identifikace speciálních vzdělávacích potřeb a doporučení a realizace podpůrného opatření.
- zavádí možnost vzdělávání v přípravných třídách pro všechny děti (v přípravných třídách do 31. 8. 2015 bylo možné vzdělávat jen děti se sociálním znevýhodněním).

Vnímání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami se tak přibližuje k naplnění Úmluvy³ o právech osob se zdravotním postižením. V preambuli Úmluvy se uvádí, že „zdravotní postižení je pojem, který se vyvíjí a který je výsledkem vzájemného působení mezi osobami s postižením a bariérami v postojích a v prostředí, které brání jejich plnému a účinnému zapojení do společnosti, na rovnoprávném základě s ostatními.“ Obdobný úhel pohledu lze aplikovat i na znevýhodnění spojené s jinými životními podmínkami.

Nově se v novele školského zákona zavádí institut revizního pracoviště, který dává žadateli o poradenskou službu v případě nespokojenosti se službou možnost přezkoumání závěrů a doporučení, stanovených školským poradenským zařízením. Výstupy činnosti školských poradenských zařízení – zpráva a doporučení tak mohou být podrobeny revizi v případě rozporu.

Novela školského zákona škole poskytuje i další mechanismy, jak se vypořádat s doporučením školského poradenského zařízení – umožní jí zvolit alternativní podpůrné opatření k navrhovanému v doporučení, pokud to nebude v rozporu se zájmem žáka.

³ Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením, č. 10/2010 Sb.m.s. Obsah Úmluvy viz: http://www.mpsv.cz/files/clanky/10774/umluva_CJ_rev.pdf

Část A - Prioritní úkoly MŠMT v roce 2015

Dne 7. května 2015 se v Praze uskutečnilo jednání ministra školství, mládeže a tělovýchovy s komisařkou pro spravedlnost, ochranu spotřebitelů a otázky rovnosti pohlaví, navazující na formální upozornění zaslané ČR Evropskou komisí v souvislosti s diskriminací romských dětí v českém vzdělávacím systému. Uvedené body jsou z oficiálních závěrů z jednání MŠMT s eurokomisařkou.

Akční plán je v části A obsahuje 3 prioritní úkoly.

A1. Zrušení přílohy RVP ZV-LMP a revize Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání

A2. Prováděcí předpis k § 16 novely školského zákona

A3. Diagnostické nástroje

A1. Zrušení přílohy RVP ZV-LMP a revize Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání

MŠMT zruší přílohu rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání upravující vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením (RVP ZV LMP).

Podpora dětí s lehkým mentálním postižením bude zapracována do revidovaného RVP.

V zájmu transparentního projednání úpravy RVP se všemi aktéry bude Evropské komisi do konce srpna 2015 zaslán oficiální návrh za MŠMT, který může následně projít ještě dílčími úpravami.

V současné době jsou zvažovány varianty uvedené v Příloze č. 1. Prioritním řešením je upravování vzdělávacích cílů pro žáky v rámci RVP ZV individuálně, a to na základě lepšího porozumění individuálním potřebám dětí a žáků. Více možností v individualizaci výuky a podporu žákovi přinesou podpůrná opatření podle §16 novely školského zákona. Ve výuce se budou uplatňovat podpůrná opatření navržená školou (1. stupni podpory), nebo školským poradenským zařízením (od 2. stupně podpory). Podpora rozvoje vzdělávacího potenciálu žáka bude vedena a hodnocena na základě Plánu pedagogické podpory nebo Individuálního vzdělávacího plánu.

Práce na změnách RVP ZV a celkovém řešení probíhají v době předložení APIV ke schválení. Upozorňujeme na to, že materiál se vyvíjí. Materiál bude předložen poradě vedení MŠMT do konce srpna 2015. Řešení je navrhováno v souladu s připravovanou vyhláškou (viz bod A2).

Plán akcí:

2015 -2016

- úpravy všech částí RVP ZV, které souvisejí se zrušením RVP ZV-LMP a úpravami RVP ZV, především kapitoly 5, 7 a 8
- kontrola úprav všech kapitol RVP ZV

- předložení upraveného RVP ZV do porady vedení MŠMT
- zaslání Evropské komisi
- schválení upraveného RVP ZV v poradě vedení
- příprava metodické podpory k tvorbě ŠVP včetně informací na metodickém portálu RVP, návrh upraveného individuálního vzdělávacího plánu (IVP), interaktivní komentovaný RVP ZV (upravený)
- komunikace strategie realokace zdrojů (viz příloha č. 5) se zřizovateli a řediteli základních škol praktických (obce, kraje, církve, soukromí zřizovatelé) a sousedních základních škol o připravovaných změnách, řešení naplněnosti základních škol, využití materiálních, personálních a odborných kapacit základních škol praktických (setkání se zástupci KÚ, kulaté stoly, Metodický portál rvp.cz)
- zajištění informačních seminářů k úpravám RVP ZV a k potřebě úprav ŠVP pro školy (je možné organizačně provázat se vzděláváním pro školy v souvislosti s podpůrnými opatřeními k §16 školského zákona)
- zahájení vzdělávání žáků s diagnózou lehkého mentálního postižení podle upraveného RVP ZV

2016 – 2019

- pilotní ověřování dopadů změn v RVP ZV na ŠVP a kvalitu vzdělávání ve vybraných školách. Cílem bude sledování individuálního pokroku žáků se ŠVP s ohledem na individualizované cíle, tvorba potřebných metodických opor pro pedagogické pracovníky a doporučení úprav RVP ZV v rámci celkové revize. Ověřování bude probíhat v rámci systémového projektu, viz bod 2.1.
- zahájení celkové revize RVP ZV a zapracování podnětů z pilotního ověřování a dalších informací ze škol
- zahájení vzdělávání podle RVP ZV po celkové revizi

Gesce: MŠMT, NÚV

Financování: státní rozpočet, ESF

A2. Prováděcí předpis k § 16 novely školského zákona

MŠMT připravuje prováděcí předpis k § 16 novely školského zákona.

S ohledem na nutnost dodržení legislativních pravidel vlády je možné Evropské komisi do konce srpna 2015 zaslat pouze návrh prováděcího předpisu, který MŠMT následně předloží do schvalovacího procesu.

Předpokládaný termín schválení prováděcího předpisu je konec roku 2015 tak, aby nabyl účinnosti nejpozději k 1. 9. 2016 spolu s účinností § 16 novelizovaného školského zákona.

V současné době probíhá intenzivní příprava prováděcích předpisů. Nyní se z podpůrných opatření stal zákonný nárok – implementace novely je spojena nejen se školskou legislativou, ale také se zákonem o státním rozpočtu – znamená uvolnění prostředků na zavedení systému podpůrných opatření.

Vyhláška o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a poskytování poradenských služeb vymezí např.:

- druhy a účel podpůrných opatření a jejich členění do stupňů
- postup a lhůty pro jejich přiznávání
- pravidla spolupráce kompetentních subjektů
- náležitosti zprávy a doporučení vydávaných školským poradenským zařízením
- průběh a organizaci poradenských služeb školy a činnosti školských poradenských zařízení, základní zásady používání diagnostických nástrojů a pravidla spolupráce školských poradenských zařízení se školami, školskými zařízeními a dalšími osobami a orgány veřejné správy
- náležitosti individuálních vzdělávacích plánů
- činnost asistenta pedagoga
- kompetence revizního orgánu
- organizaci a pravidla vzdělávání ve třídách, odděleních a studijních skupinách a školách zřízených pro děti, žáky a studenty se zdravotním postižením.

Příloha vyhlášky

Konkrétní výčet a účel podpůrných opatření budou systematicky vymezeny přílohou k vyhlášce (Katalog podpůrných opatření).

Gesce: MŠMT, NÚV

Financování: státní rozpočet, ESF

A3. Diagnostické nástroje

Jsou již zavedeny diagnostické nástroje a systém diagnostiky a evidence speciálních vzdělávacích potřeb pro děti ze sociálně znevýhodněného prostředí, které slouží k identifikaci podpůrných opatření, které žák potřebuje, a dále metodické dokumenty pro práci s těmito nástroji.

Část B – Inkluzivní a kvalitní vzdělávací systém

Akční plán je v části B rozdělen do **pěti strategických cest**⁴, které vedou k naplnění vize. Strategické cesty tvoří vzájemně propojený systém.

Na každé strategické cestě jsou vyznačeny milníky – indikátory, které je nutné naplnit, abychom se přiblížili k vizi.

⁴ Evropská agentura pro speciální a inkluzivní vzdělávání, 2014. *Pět klíčových poselství pro inkluzivní vzdělávání. Uvedení teorie do praxe.* Odense, Dánsko.

Strategická cesta 1: Čím dříve, tím lépe

Včasná a účinná podpora všestranného rozvoje každého dítěte a žáka ze strany rodiny, pedagoga, dalších odborníků a okolní společnosti musí stát na počátku vzdělávací dráhy i ve všech situacích, kdy dítě nebo žák potřebuje zvýšenou podporu.

Cílem je, aby podpora pro děti a žáky, byla poskytnuta: ⁵

- „co nejdříve
- co nejflexibilněji (pokud nefunguje jeden přístup, zvolte jiný)
- co nejlehčí (bez negativních vedlejších účinků)
- co nejbližší (proto přednostně v rámci třídy v hlavním vzdělávacím proudu a v rámci školy v hlavním vzdělávacím proudu)
- pouze po nezbytnou dobu.“

Tato aktivita je propojena se systémovou podporou kvality poradenského systému a s financováním podpůrných opatření (viz Strategická cesta 4).

Milníky na této cestě k vizi - indikátory pro rok 2018:

- Zvýší se podíl dětí ve věku od 4 let, které se účastní předškolního vzdělávání oproti současnému stavu (dlouhodobým cílem je do roku 2020 dosáhnout v předškolním vzdělávání alespoň 95 % dle ET 2020).
- Jsou vytvořeny metodické pokyny pro zřizovatele, jak řešit koncepci spádových oblastí ve vztahu k desegregaci⁶.
- Sníží se podíl odkladů povinné školní docházky.
- Místní partnerství zaměřená na mezioborovou spolupráci pro včasnou podporu dětí se znevýhodněním jsou vytvořena nejméně na 30 procentech území ČR.

1.1 Záměr novely školského zákona: zavedení povinného předškolního vzdělávání od pěti let

MŠMT připravilo záměr zavedení povinného předškolního vzdělávání od pěti let.

Principy:

- Předškolní vzdělávání bude povinné pro děti od pěti let.
- Povinnost se vztahuje na rodiče tak, aby byli zavázáni pro své dítě zajistit předškolní vzdělávání.
- Dítě, pro které bude předškolní vzdělávání povinné, se bude vzdělávat v mateřské škole zřízené obcí nebo svazkem obcí se sídlem ve školském obvodu, v němž má dítě místo trvalého pobytu (dále jen „spádová mateřská škola“), pokud zákonný zástupce nezvolí pro dítě jinou mateřskou školu nebo jiný způsob plnění povinnosti předškolního vzdělávání.

⁵ Evropská agentura pro rozvoj speciálního vzdělávání, 2003

⁶ Východiska pro tyto metodiky - viz Příloha č. 5

- Bude-li dítě přijato do jiné než spádové mateřské školy, oznámí ředitel této školy tuto skutečnost bez zbytečného odkladu řediteli spádové mateřské školy.
- Povinnost se vztahuje na zřizovatele tak, aby zjistili předpokládaný počet dětí pro předškolní vzdělávání a zajistili dostatečnou kapacitu míst v mateřských školách.
- Součástí bude evaluace povinného předškolního ročníku, pokud bude schválen.

Plán akcí:

2015-2016: předložení návrhu novely školského zákona vládě

2015-2016: legislativní proces

Předpokládaný termín účinnosti novely zákona: školní rok 2017/2018

Gesce: MŠMT

Financování: státní rozpočet

1.2 Místní identifikace / místní navýšení potřeb kapacit mateřských škol s podporou obcí

Zřizovatelé soustavně sledují potřebnost zvyšování kapacit mateřských škol dle demografického vývoje. Zavedení povinnosti předškolního vzdělávání pro děti od pěti let by nemělo vést ke snížení kapacit a k omezení dostupnosti služeb pro děti od tří let a ani ke vzniku segregovaných mateřských škol. Proto budou zřizovatelé v dotačních programech na podporu rozvoje kapacit MŠ motivováni ke sledování demografického vývoje na svém území, a to včetně vývoje počtu dětí, které v obci nemají trvalý pobyt a budovat v dostatečném předstihu kapacity MŠ tak, aby nepoklesla stávající kapacita pro děti do pěti let.

Podpora bude probíhat prostřednictvím: fondu MŠMT, MF a z Integrovaného regionálního operačního programu (IROP) za podpory Evropské fondu pro regionální rozvoj (ERDF).

Podpora nesmí vést ke vzniku segregovaných mateřských škol.

Výzvy k předkládání projektů k navýšení kapacit začlenění jako podmínku financování doložení demografického vývoje území.

Plán akcí:

Předpokládané vyhlášení dotačního řízení MŠMT, MF, IROP: 2015–2018 každoročně

Gesce: MŠMT - vyhlášení dotačního řízení MŠMT

Financování: státní rozpočet (alokace programu MŠMT, MF), IROP, státní rozpočet (spolufinancování IROP), rozpočty obcí (spolufinancování)

1.3 Včasná diagnostika potíží a účinná podpora dětí a žáků v předškolním věku

Pro posuzování školní zralosti bude připraveno jednotné metodické doporučení pro odborníky v pedagogicko-psychologických poradnách a ve speciálně pedagogických centrech. Bude vytvořen metodický pokyn pro organizování zápisů pro ředitele základních škol. Metodické doporučení musí zohledňovat rozdílné schopnosti dětí se závažným smyslovým a tělesným postižením. Tato aktivita je spojena se systémovou podporou kvality poradenského systému.

Plán akcí:

2016: vytvoření návrhu metodiky pro posuzování školní zralosti, vytvořen metodický pokyn pro organizování zápisů pro ředitele základních škol

2016: schválení metodiky a metodického pokynu

2016-2018: vzdělávání cílových skupin

Gesce: MŠMT, NÚV

Financování: státní rozpočet

1.4 Podpůrné a motivační sítě pro rodiče dětí se SVP ve včasné a rané péči

Pro zajištění včasné podpory dětí a rodičů a pro zvýšení informovanosti všech rodičů se v rámci OP VVV pilotně ověří a podpoří rozvoj místní spolupráce v oblasti sociálně právní ochrany dětí v oblastech zdravotních a poradenských služeb a neformálního, zájmového a

formálního vzdělávání. Obdobně bude rozvíjena spolupráce s organizacemi poskytujícími ranou péči dětem s těžkým zdravotním postižením.

Cílem je navrhnout a následně zavést funkční místní systém podpory rodiny s dětmi se SVP za účelem rozvoje schopností a dovedností dítěte.

Součástí tohoto systému budou i prostředky k lepší informovanosti rodiny o důležitosti raného všestranného rozvoje dítěte, o postupu pro včasné vyřízení zápisu do MŠ, o důsledném předcházení absencí při vzdělávání od MŠ, o možnostech a přínosech inkluzivního a kvalitního předškolního vzdělávání dětí, o možnostech snižování odkladů školního vzdělávání v ZŠ, obecně zvyšování schopností a dovedností rodin pro podporu všestranného rozvoje dětí se SVP.

Plán akcí:

2015-2017: výzvy OP VVV k předkládání projektů zaměřených na podporu vzniku „Místních akčních plánů rozvoje vzdělávání“ (viz bod 2.4) a „Strategií sociálního začleňování“ (viz bod 2.5) pro naplňování následných projektů spolupráce sociálních, zdravotních, poradenských a vzdělávacích služeb v rané a včasné péči

2015-2017: koordinace podpory podpůrných a motivačních sítí pro ranou a včasnou péči mezi OP VVV a OP Z

2015-2018: vyhlášení výzev OP VVV / OP Z pro realizaci projektů spolupráce, které vznikly jako výsledek místního akčního plánování

2016-2020: realizace podpořených projektů, průběžné a závěrečné vyhodnocení

Gesce: MŠMT a MPSV – koordinace postupu a vyhlášení výzev k předkládání projektů, realizátoři projektů v místě: realizace spolupráce

Financování: ESF, státní rozpočet a rozpočty obcí (spolufinancování)

1.5 Legislativní a metodická podpora přijetí dětí a žáků se SVP ze spádového území

MŠMT vydá metodický pokyn, upravující postup škol při přijímání dětí a žáků ze spádové oblasti školy. Pokyn bude podrobně rozvádět zákonnou povinnost přijetí a jako metodickou podporu bude popisovat portfolio dostupných procedurálních i věcných podpůrných opatření, včetně možností jejich finančního zajištění.

Pokyn bude obsahovat doporučení ze stanoviska ombudsmana z 9. října 2012⁷, aby od kritérií přijetí s diskriminačním potenciálem bylo upuštěno, s ohledem na naplňování rovného přístupu ke vzdělání.

Sledování zápisů do 1. ročníku ZŠ se zařadí do Plánu hlavních úkolů České školní inspekce od školního roku 2015/2016 jako trvalého úkolu. Sledování, zda základní školy do hodnocení školní zralosti dítěte nezavádí bariéry pro zápis do 1. ročníku ZŠ.

Plán akcí:

2016: zavedení do praxe

Gesce: MŠMT, ČŠI, zřizovatelé

Financování: státní rozpočet - nevyžaduje dodatečné finanční zdroje

1.6 Včasné plánování a podpora žáků se SVP při přechodu mezi stupni vzdělání

Rozvoj spolupráce škol, dětí, žáků, rodiny, poradenských služeb a neformálního vzdělávání při motivaci, plánování a podpoře přechodu mezi stupni vzdělání u žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

Postup řešení: pilotní ověření v rámci projektů, vytvoření a rozšíření metodických doporučení

Plán akcí:

2015: výzva k předkládání pilotních projektů v rámci OP VVV „Inkluzivní vzdělávání“ v rámci které jedno z témat je řešení problematiky přechodů mezi stupni vzdělání

⁷ http://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/DISKRIMINACE/Doporuceni/Doporuceni-skolky-2012.pdf

2016-2018: realizace projektů na místní úrovni a jejich vyhodnocení, vytvoření metodických doporučení

Gesce: MŠMT – vyhlášení výzvy k předkládání pilotních projektů

Financování: ESF, státní rozpočet (spolufinancování)

1.7 Podporovat efektivní a cílené primárně preventivní aktivity určené žákům i pedagogům s cílem minimalizace či oddálení rizika spojeného s výskytem rizikového chování

Plán akcí:

2016-2018:

- Pravidelně organizovat a zajišťovat koordinační a metodická setkání s krajskými školskými koordinátory prevence, metodiky prevence v poradnách a ve školách a s výchovnými poradci (setkání min. 4x ročně). Cílem je rozvíjet znalosti a dovednosti krajských koordinátorů tak, aby byli oporou škol.
- Dopracovat doporučený model minimálního preventivního programu ve školách a dbát na jeho implementaci do škol a školských zařízení.
- Vytvořit a schválit metodický pokyn – Jak reagovat na diskriminační chování, který upřesní, jaké chování a výroky mohou znamenat nepřijatelnou diskriminaci, rasové a jiné formy obtěžování a zastrašování a jak by se měly řešit.
- Vytvořit a zavést do praxe jednotný systém sběru a výkaznictví v oblasti primární prevence.
- Zařadit sledování problematiky rasově motivované šikany do Plánu hlavních úkolů ČŠI jako specifického úkolu počínaje rokem 2015/2016 jako trvalého úkolu.

Gesce: MŠMT, NÚV, ČŠI

Financování: státní rozpočet

1.8 Preventivně výchovná péče a transformace systému institucionální výchovy

Cílem je předcházení nařízení ústavní nebo ochranné výchovy, nastavení a propojení systémové spolupráce mezi všemi zainteresovanými subjekty pracujícími s dítětem – klientem střediska výchovné péče a jeho rodinou. K tomu je potřeba posílit dostupnost a kvalitu preventivních služeb. Dále je potřeba se soustředit na zkracování délky pobytu u dětí s již nařízenou ústavní nebo ochrannou výchovou, snížení počtu dětí v ústavní péči včetně destigmatizace těchto školských zařízení, nastavení přímé a individuální psychologické pomoci dítěti.

Plán akcí:

2016-2018

- Posilování mezirezortní spolupráce v péči o ohrožené děti (MŠMT, Ministerstvo práce a sociálních věcí, Ministerstvo spravedlnosti, Ministerstvo zdravotnictví) a spolupráce s poskytovateli sociálních služeb, protože péče o ohrožené děti je mezioborová. Cílem je zvýšení provázanosti a prostupnosti jednotlivých složek systému péče o děti a mládež v preventivně výchovné péči, ústavní nebo ochranné výchově. K rozvoji této spolupráce přispěje pracovní skupina v plánovaném projektu v aktivitě 2.1. Tato spolupráce povede mimo jiné k vytvoření projektového záměru systémového projektu.
- Systémové aktivity k posílení preventivních služeb, které budou směřovat k podpoře dítěte – klienta střediska výchovné péče a jeho rodiny s cílem zachování dítěte v rodině.

- Systémová podpora kvality - dokončení a podpora zavádění Standardů kvality péče o děti ve školských zařízeních pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy a ve školských zařízeních pro preventivně výchovnou péči. Ukotvení metodické podpory pro zařízení v postupném naplňování standardů kvality.
- Systémové aktivity směřující k podpoře dítěte s již nařízenou ústavní nebo ochrannou výchovou a jeho rodiny při zkracování pobytu dítěte v institucionální péči a jeho navrácení zpět do rodiny (včetně dítěte či žáka do 1 roku od opuštění ústavní výchovy) v co nejkratší době, a to pouze přísně v zájmu dítěte.
- Nastavení systému individuální psychologické pomoci dítěti – metodika individuální psychologické práce s dítětem v zařízeních pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy a preventivně výchovné péče a rozvoj dovedností pedagogických pracovníků v těchto postupech.
- Podpora profesního rozvoje pedagogických pracovníků v preventivně výchovné péči a institucionální výchově a jejich podpora formou zavádění individuální a skupinové supervize.
- Novelizace zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních, která bude reflektovat systémové změny v oblasti institucionální i preventivně výchovné péče, včetně zavádění standardů kvality péče o děti v zařízeních ústavní nebo ochranné výchovy a standardů kvality pro střediska výchovné péče.
- Rozšiřování sítě středisek, především ambulantních a rozšiřování nabídky služeb celodenních (stacionáře), na základně posílené prevence bude docházet k postupnému snižování kapacit zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy. Hlavním krokem je posílení ambulantních středisek výchovné péče za účelem předcházení nařizování pobytových služeb institucionální podstaty.

Gesce: MŠMT, NÚV

Financování: státní rozpočet (kmenová činnost, kofinancování), ESF pouze aktivitách způsobilých k financování

Strategická cesta 2: Inkluze je přínosem pro všechny

Nedílnou součástí podpory inkluze je rozvoj potenciálu každého žáka. Pro rozvoj potenciálu každého žáka je nezbytná nejen odborná podpora, ale i pozitivní postoje žáka ke vzdělávání a dobré klima ve třídách a školách.

Novela školského zákona § 16:

- Podpora vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami.
- Dítětem, žákem a studentem se speciálními vzdělávacími potřebami se rozumí osoba, která k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění nebo užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření.
- Podpůrnými opatřeními se rozumí nezbytné úpravy ve vzdělávání a školských službách odpovídající zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám dítěte, žáka nebo studenta. Děti, žáci a studenti se speciálními vzdělávacími potřebami mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření školou a školským zařízením.

Milníky na této cestě k vizi - indikátory pro rok 2018:

- Rozvíjí se dlouhodobá spolupráce mezioborové partnerské platformy k inkluzivnímu vzdělávání na národní úrovni.
- Probíhá vzdělávací, osvětová a informační kampaň seznamující s novinkami v oblasti podpory žáků se speciálními vzdělávacími potřebami zacílená na posílení motivace pedagogických pracovníků k práci s touto cílovou skupinou a zvýšení porozumění veřejnosti.
- Většina krajů má zpracované školské inkluzivní koncepce a zahájila jejich realizaci.
- Realizace místních ucelených strategií pro inkluzivní a kvalitní vzdělávání probíhá minimálně na 50 územích (území v hranicích spádového obvodu obce s rozšířenou působností).
- V rámci podpořených projektů se realizuje se minimálně 5 příkladů dobré praxe řešení situace škol oslabených územní segregací, které budou uvedeny v metodických pomůckách pro obce.
- 600 běžných škol směřuje ve svých plánech a konkrétních krocích k vyšší kvalitě a inkluzivitě za podpory OP VVV.

2.1. Systémová dlouhodobá podpora partnerské spolupráce

V rámci OP VVV bude podpořen systémový projekt podporující dlouhodobě partnerskou platformu pro inkluzivní vzdělávání, v návaznosti na opatření „Stálé fórum NNO“ z Akčního plánu k výkonu rozsudku Evropského soudu ve věci D. H. a ostatní proti ČR. Cílem projektu je systémové uchopení podpory ohrožených žáků a budování konsenzu o kvalitě vzdělávání z hlediska inkluzivního přístupu. V partnerské platformě pro vzdělávání musí být partnery

minimálně VŠ, NNO, zajištění spolupráce krajů, zástupců zřizovatelů škol, ředitelů a vynikajících pedagogických pracovníků.

Doporučené aktivity projektu

- Spolupráce, vzájemné vzdělávání a informování:
 - stálá výměna zkušeností s ostatními systémovými projekty⁸ formou odborného panelu
 - vzdělávací, informační a komunikační kampaň k veřejnosti navazující na úvodní fázi v roce 2015
- Společné ověřování, hodnocení a plánování dalšího postupu
 - pilotní ověřování dopadů změn v RVP ZV na ŠVP a kvalitu vzdělávání na vybraných školách (viz bod A1).
 - pilotní ověření možnosti využít speciální pedagogy ze škol a SPC (většinou zřizovaných kraji) jako zdroj zkušeností a podpory pedagogů z běžných škol, včetně rozvoje měkkých kompetencí speciálních pedagogů (mentorské dovednosti, mediátorské dovednosti); ověření konceptu tzv. „flying teachers“
 - provedení analýzy vzniku škol ohrožených územní segregací a sběr příkladů dobré praxe pro prevenci a řešení (ve spolupráci s projekty v bodě 2.5, 2.6) a vytvoření modelů a doporučení pro obce
 - vyhodnocení účelnosti a účinnosti Katalogu podpůrných opatření (jak se promítá do kvality vzdělávání, přehled nákladovosti apod.)
 - vyhodnocení práce odborníků na podporu pedagogů na škole – zejména sociální pedagog, podpořené v šablonách OP VVV a role škol v ochraně dětí
 - vytváření strategických doporučení pro Katalog podpůrných opatření jako základního metodického rámce činnosti škol hlavního vzdělávacího proudu při poskytování podpůrných opatření při zavádění do praxe
 - vyhodnocení a doporučení dalších strategických kroků při práci se Standardem profese asistenta pedagoga a pro rozšíření metodické podpory asistentů pedagoga na teritoriálním (krajském) či druhovém (dle příslušného znevýhodnění) principu
 - posilování spolupráce v péči o ohrožené děti s cílem návrhu konkrétních aktivit a návrhu projektového záměru systémového projektu pro realizaci systémových změn popsanych v bodě 1.8
 - zhodnocení, revize a syntéza výstupů (včetně analytických dat) z předchozího období, pravidelný monitoring, reporting a doporučení k realizaci Akčního plánu inkluzivního vzdělávání a aktualizace Akčního plánu inkluzivního vzdělávání na období 2019-2020 (spolupráce na bodě 5.7)
- Spolupráce s kraji
 - tvorba školské inkluzivní koncepce krajů dle metodiky převzaté z projektu Nadace Open Society Fund „Školské inkluzivní koncepce krajů“ (ŠIKK).

Plán akcí:

2015: projednání návrhu výzvy v rámci OP VVV k předložení systémového projektu v Plánovací komisi programu a Monitorovacím výboru OP VVV

⁸ Viz schéma v příloze č. 5

2015: výzva k předložení projektu na základě výstupů projednání
2016-2020: realizace projektu a jeho vyhodnocení
Gesce: MŠMT – vyhlášení výzvy k předložení projektu,
organizace zřizovaná MŠMT – realizátor projektu
Financování: ESF, státní rozpočet (spolufinancování projektu)

2.2 Vytvoření podpory pro inkluzivní vzdělávání na středních školách v krajích

Cílem je poskytnout podporu pro inkluzivní vzdělávání na středních školách s cílem snížit riziko předčasných odchodů ze vzdělávání, a zlepšit úspěšnost při přechodu na trh práce u žáků se SVP.

Jednou z priorit Krajských akčních plánů rozvoj vzdělávání (KAP) bude inkluzivní vzdělávání na středních školách. Pro zajištění této aktivity bude krajům zajištěna podpora systémového projektu IPs,, Podpora KAP“, jejichž úkolem bude zmapovat podmínky škol pro realizaci inkluzivního vzdělávání na středních školách a podpořit a pomoci organizovat spolupráci středních škol a ostatních subjektů v krajích, které podporují inkluzi (ŠPZ, školy jako příklady dobré praxe, NNO, vzdělávací organizace, sociální služby, ostatní služby pro zajištění podpory absolventa se SVP při přechodu do práce a při zaučování na pracovišti). Součástí řešení může být i zahájení jednání se zaměstnavateli o vymezení adaptačního období pro žáky, kteří nastoupí do prvního zaměstnání.

Plán akcí: 2016-2020

Gesce: MŠMT – vyhlášení výzev k předkládání projektů, NÚV a kraje (realizátoři projektů)

Financování: ESF, státní rozpočet

2.3 Realizace školských inkluzivních koncepcí krajů

Na základě vytvořených školských inkluzivních koncepcí krajů, a dalších výstupů vytvořených v rámci systémového projektu zmíněného v bodě 2.1, budou moci kraje tyto koncepce realizovat za podpory OP VVV.

Plán akcí:

2017: finalizace školských inkluzivních koncepcí krajů a jejich projednání jako podkladu pro výzvy OP VVV v Plánovací komisi programu a Monitorovacím výboru OP VVV

2017-2018: výzvy OP VVV na podporu realizace a koordinace školských inkluzivních koncepcí krajů

2018-2020: realizace a vyhodnocení školských inkluzivních koncepcí krajů

Gesce: MŠMT - vyhlášení výzvy k předkládání projektů, kraje, partneři v krajských školských inkluzivních koncepcích, koordinátoři pro romské záležitosti

Financování: ESF, státní rozpočet (spolufinancování)

2.4 Podpora inkluzivního vzdělávání v místě a ve školách

Podpora projektového řešení zaměřeného na:

- nastavení podmínek rovných příležitostí ve vzdělávání pro všechny – na místní a školní úrovni:
 - podpora inkluzivního vzdělávání v obcích, na jejichž území leží sociálně vyloučené lokality
- podporu inkluze v předškolním vzdělávání – na místní a školní úrovni:
 - podpora dětí se znevýhodněním v předškolním vzdělávání – podmínkou je propojení aktivit nízkoprahových center s mateřskými školami a příprava na zavedení povinného předškolního vzdělávání od 1. 9. 2017
 - projekty na podporu vzdělávání pedagogů v mateřských školách
- snižování předčasných odchodů ze vzdělávání – na místní a školní úrovni:
 - projekty na podporu práce s rodinami/děťmi/žáky ohroženými, ale také aktivity pro motivované žáky se sociálním znevýhodněním apod.
 - projekty na podporu žáků při přechodech mezi stupni vzdělávání
 - projekty na podporu vzdělávání pedagogů.

Plán akcí:

2015: výzva k předkládání projektů v rámci OP VVV

2016-2018: realizace projektů na místní úrovni a jejich vyhodnocení, vytvoření metodických doporučení.

Gesce: MŠMT - vyhlášení výzvy k předkládání projektů.

Financování: ESF, státní rozpočet (spolufinancování)

2.5 Místní akční plány rozvoje vzdělávání

MAP je Místní akční plán rozvoje vzdělávání, který bude prioritně zaměřen na rozvoj kvalitního a inkluzivního vzdělávání dětí a žáků do 15 let. Zahrnuje oblasti včasné péče, předškolního a základního vzdělávání, zájmového a neformálního vzdělávání.

Tomuto zaměření odpovídá území realizace i výběr partnerů pro realizaci MAP a zaměření sběru dat. Hlavním přínosem realizace místních akčních plánů je vybudování udržitelného systému komunikace mezi aktéry, kteří ovlivňují vzdělávání v území.

Vzniklá partnerství napomáhají zkvalitňování vzdělávání zejména v místních mateřských a základních školách, ale také k řízenému rozvoji dalších služeb na podporu vzdělávání dětí a mládeže.

MAP stanovuje priority a jednotlivé kroky nutné k dosažení cílů vzdělávací politiky v územní dimenzi - na základě místní potřeby, lokální naléhavosti a přínosů, podložené reálnými daty a analýzami v místě (evidence besed). Je zpracováván ve spolupráci s partnery v území.

Priority MAP z hlediska vzdělávání:

- Předškolní vzdělávání a péče: dostupnost – inkluze – kvalita
- Čtenářská a matematická gramotnost v základním vzdělávání
- Inkluzivní vzdělávání a podpora dětí a žáků ohrožených školním neúspěchem.

Očekávané přínosy místního akčního plánování:

- systémové zlepšení řízení mateřských a základních škol prostřednictvím začleňování dlouhodobého plánování jako nástroje ke kvalitnímu řízení škol
- sdílené porozumění cíli: orientace na kvalitní a inkluzivní vzdělávání
- podpora škol se slabšími výsledky
- dostupnost kvalitního vzdělávání každého dítěte / žáka v inkluzivní škole
- zlepšení spolupráce v území a využívání místních mimoškolních zdrojů pro rozvoj vzdělávání žáků a spolupráce s rodiči
- zahájení diskuse a seznámení s možnostmi prevence a řešení škol ohrožených územní segregací a vytvoření návrhů místních řešení.

Plán akcí:

2015-2017: výzva OP VVV k předkládání projektů zaměřených na podporu vzniku „Místních akčních plánů rozvoje vzdělávání“

2016-2017: koordinace podpory spolupráce v inkluzivním vzdělávání mezi OP VVV a OP Z

2017-2018: vyhlášení výzev OP VVV / OP Z, na podporu konkrétních projektů, které vznikly jako výsledek místního akčního plánování

2016-2020: realizace podpořených projektů, průběžné a závěrečné vyhodnocení

Gesce: MŠMT - vyhlášení výzvy k předkládání projektů

Financování: ESF, státní rozpočet a rozpočty obcí (spolufinancování)

2.6 Podpora inkluzivního vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami

Pod vedením Úřadu vlády (Agentury pro sociální začleňování) budou vytvářeny, zaváděny do praxe a vyhodnocovány vzdělávací části Strategických plánů sociálního začleňování. Ty budou sestaveny v minimálně 70 územích s identifikovanou uzavřenou místní vzdělávací soustavou, přičemž se jedná o území, na kterých se nacházejí sociálně vyloučené lokality, resp. zde prokazatelně žijí a navštěvují školu žáci se sociálním znevýhodněním.

Do přípravy, realizace, implementace a evaluace strategických plánů se zapojí zřizovatelé, ředitelé a pracovníci škol a školských zařízení, rodiče a veřejnost, nestátní neziskové organizace, poradenská zařízení, poskytovatelé sociálních služeb a další aktéři v místě.

Podstatou je realizace aktivit zaměřených na zvyšování porozumění, připravenosti a podpory v území pro vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP) v režimu individuální integrace, zejména dětí a žáků se sociálním znevýhodněním, a to s ohledem na potřeby v území. Na podporu inkluzivního vzdělávání vznikne v rámci lokální spolupráce společná strategie pro řešení kapacit škol a školských zařízení v území s ohledem na vzdělávání dětí a žáků se SVP, a to s ohledem na předpokládaný demografický a sociálně-ekonomický vývoj v území a pro zefektivnění vzdělávací soustavy v místě s ohledem na počty dětí, žáků, a to vč. dětí/žáků se SVP.

Návazně budou aktivity navržené v rámci lokální spolupráce podpořeny. Očekáváme mimo jiné vznik pilotních příkladů dobré praxe pro řešení situace škol oslabených segregací, vznik příkladů řešení odlivu dětí majoritní populace z inkluzivních škol („white flight“), nebo příklady sdílení odborníků ve vzdělávání z různých typů škol.

Plán akcí:

2015-2017: výzva OP VVV k předložení projektu Úřadu vlády zaměřeného na podporu vzniku „strategií sociálního začleňování“

2015-2017: koordinace podpory v rámci „Koordinovaného přístupu v sociálně vyloučených lokalitách“ (OP VVV / OP Z / IROP)

2015-2018: vyhlášení výzev OP VVV pro realizaci projektů spolupráce, které vznikly jako výsledek plánování pro sociální začleňování.

2016–2020: realizace podpořených projektů, průběžné a závěrečné vyhodnocení.

Gesce: MŠMT (vyhlášení výzvy k předkládání projektů), Úřad vlády (realizace)

Financování: ESF, státní rozpočet (spolufinancování)

2.7 Podpora škol, pedagogických pracovníků a žáků

Školy budou při zavádění změn a rozvoj inkluzivního vzdělávání podpořeny formou projektů se zjednodušeným finančním vykazováním (šablony⁹) v rámci OP VVV. Šablony jsou připraveny na podporu aktivit, které umožňují lepší spolupráci, společné vzdělávání a sdílení zkušeností mezi pedagogickými pracovníky. Šablony také slouží pro ověření nových aktivit na podporu dětí se SVP ve škole (např. sociální pedagog) a pro zakotvení systémů na úrovni školy pro následné poskytování podpůrných opatření. Hlavním cílem finanční podpory školy v přechodném období je dát jim šanci ověřit si spolupráci, zapojení do celého sboru a efektivní využití práce asistenta pedagoga. Formou šablon bude podpořen profesní rozvoj ředitelů škol i jednotlivých pedagogických pracovníků jak formou individuální podpory (mentoringu), tak formou střednědobého a dlouhodobého vzdělávání. Vyhodnocení těchto projektů bude jedním ze zdrojů informací pro další rozhodování.

Pro operační programy mimo gesci MŠMT bude připraven návrh na podporu těchto opatření:

- Přímá podpora a motivace dětí a rodin ze socio-kulturně odlišného prostředí - příspěvky na stravování ve školách – bude dle možností ověřena z Operačního programu potravinové a materiální pomoci (MPSV).
- Bezbariérové a jiné úpravy budovy školy pro inkluzivní vzdělávání a rozvoj krajské sítě půjčoven kompenzačních pomůcek pro vzdělávání – v rámci specifického cíle 2.4 Integrovaného regionálního operačního programu (MMR).

Plán akcí:

2016: výzva k předkládání projektů v rámci OP VVV - šablony¹⁰

2017–2019: realizace projektů na úrovni škol a jejich vyhodnocení

Gesce: MŠMT – vyhlášení výzvy OP VVV (šablony)

Financování: ESF, státní rozpočet (spolufinancování)

2.8 Podpora pedagogických pracovníků v rozvoji formativního hodnocení

Inkluzivní vzdělávání klade nároky na pedagogické pracovníky nejen ve volbě obsahu, rozsahu a podpůrných opatření pro rozvoj vzdělávacího potenciálu každého žáka. Zásadní je také formativní hodnocení žáků - sledování pokroku každého žáku oproti stanoveným vzdělávacím cílům a poskytování pozitivní zpětné vazby. To umožňuje zažít úspěch každému žákovi, rozvíjí jeho sebedůvěru a motivuje k dalšímu učení. Formativní hodnocení je v inkluzivní třídě také důležitým prvkem spravedlivého hodnocení.

Plán akcí:

Na podporu práce pedagogických pracovníků budou nabídnuty nové nástroje pro vyhodnocování pokroku na základě formativní zpětné vazby, včetně nástrojů pro hodnocení

¹⁰ Viz Příloha č. 4

klíčových kompetencí žáků. Tyto nástroje budou pomáhat vyhodnocovat kontinuálně pokroku jednotlivých žáků, tak, aby osobní a společenské faktory, jako je například pohlaví, zdravotní stav, etnický původ či rodinné zázemí, nepředstavovaly omezení jednotlivce při naplňování jeho cílů ve vzdělávání. Tyto nástroje budou vytvořeny v rámci systémového projektu Komplexní systém hodnocení.

Sdílení ověřené dobré praxe a přímá podpora pedagogických pracovníků ve formativním hodnocení bude probíhat v tematicky zaměřených sítích v následujících projektech. Informace pro zadání výzvy k předkládání těchto projektů budou čerpány mimo jiné ze souhrnných zjištění ČŠI o využívání formativního hodnocení (viz bod 5.1). Mezi těmito projekty a komplexním systémem hodnocení bude zajištěna spolupráce a přenos informací.

Termín: 2016-2020

Gesce: MŠMT – vyhlášení výzev k předkládání projektů, ČŠI

Financování: ESF, státní rozpočet (spolufinancování)

2.9 Podpora žáků ze strany asistentů pedagoga a dalších

Asistent pedagoga je jedním z podpůrných opatření.

Bylo zpracováno metodické doporučení pro práci asistenta pedagoga. Bude zpracován Standard profese asistenta pedagoga a v rámci závazného dokumentu implementován standard činnosti asistenta pedagoga a zaveden do praxe škol.

Budou ověřovány možnosti korekce profesních kompetencí asistentů pedagoga, ve smyslu specifikace nároků na kompetence asistenční práce s některými druhy zdravotních postižení a specifikace nároků pro podporu práce s žáky s odlišným mateřským jazykem.

Budou podporovány další funkce jako tlumočnický českého znakového jazyka, přepisovatel pro neslyšící nebo další možnosti působení osob poskytujících žákovi podporu ve vzdělávání.

Termín: 2016-18

Gesce: MŠMT, zřizovatelé

Financování: státní rozpočet (asistent pedagoga jako podpůrné opatření), ESF a státní rozpočet jako spolufinancování

2.10 Metodická podpora škol v oblasti prevence rizikového chování na školách

Plán akcí 2016-2018:

- realizovat programy DVPP pro metodiky prevence na úrovni PPP, kteří koordinují činnost školních metodiků prevence
- koordinovat a metodicky vést školní metodiky prevence prostřednictvím krajských školských koordinátorů prevence a metodiků prevence v pedagogicko-psychologických poradnách
- průběžně - ve spolupráci s kraji metodicky podporovat střediska výchovné péče pro žáky s rizikovým chováním a pro jejich rodiče včetně ambulantní i internátní péče,
- vytvořit analytickou studii k zajišťování těchto služeb ve školách
- průběžně - zajišťovat evaluaci programů primární prevence pro udržení jejich kvality
- nastavit podmínky pro činnost ŠMP ve školách
- nastavit podmínky pro činnost MP v poradenských zařízeních
- podpora využívání individuálního výchovného plánu (smlouva s rodiči) ve školách.

Gesce: MŠMT, NÚV

Financování: státní rozpočet

2.11 Podpora systémové práce s žáky s odlišným mateřským jazykem

Cílem je podpořit dlouhodobé a systematické vzdělávání žáků s odlišným mateřským jazykem: cizinců, bilingvních dětí a dětí s etnolektem. Žáci přicházejí do českých škol s odlišnou úrovní českého jazyka, školy nemají dostatečnou podporu v práci s touto cílovou skupinou.

V říjnu 2014 byl schválen materiál „Návrh základních kroků pro vytvoření systému odborné podpory pedagogických pracovníků vzdělávajících děti/žáky-cizince v letech 2014–2015“. Jeho cílem je vytvořit systém metodické podpory pedagogických pracovníků při vzdělávání a začleňování žáků-cizinců navštěvujících školy v České republice blíže školám než z úrovně centra a to prostřednictvím krajských kontaktních center.

Na podporu vzdělávání dětí cizinců jsou pravidelně vyhlašovány rozvojové a dotační programy.

Pro podporu dětí a žáků s odlišným mateřským jazykem v úspěšném zvládnutí školní docházky bude dále podporována výuka českého jazyka vhodnou metodikou výuky, připraven podpůrný e-learningový program, podpořen informační a poradenský systém školám a školským zařízením v jednotlivých krajích a vytvořen diagnostický nástroj pro zjišťování jazykové úrovně žáků s odlišným mateřským jazykem.

Plán akcí:

2015 – realizace aktivit schváleného materiálu (provoz krajských kontaktních center podpory, provozování a aktualizaci webového portálu www.cizinci.nidv.cz, spolupráce a síťování všech aktérů podílejících se na řešení problematiky žáků cizinců i jejich rodin, jejich integrace do škol i širší společnosti)

2016 – výzva k předkládání projektů

Gesce: MŠMT – vyhlášení výzvy k předkládání projektů

Financování: státní rozpočet, ESF a státní rozpočet (spolufinancování)

2.12 Podpora začleňování žáků se SVP do neformálního a zájmového vzdělávání

Cílem je vyšší míra začleňování dětí a žáků z cílové skupiny do již existujícího zájmového a neformálního vzdělávání, včetně prázdninových programů. Budou podpořeny projekty zaměřené na snižování předčasného ukončování vzdělání v běžných školách u žáků se SVP, aktivity směřující k posílení motivace ke vzdělávání, podpůrné skupiny, podpora při přechodu ze ZŠ na SŠ a při vstupu na trh práce a aktivity vedoucí k vyšší míře začleňování (zvýšení počtu) dětí a žáků z cílové skupiny do již existujících organizací zájmového a neformálního vzdělávání s cílem rozvoje klíčových (měkkých) kompetencí, programy druhé šance a propojení s formálním vzděláváním.

Bude podpořeno vzdělávání pracovníků neformálního a zájmového vzdělávání tak, aby uměli pracovat s dětmi s potřebou podpůrných opatření a rozuměli konceptu inkluzivního vzdělávání.

Plán akcí:

2016-2017 – vyhlášení výzvy k předkládání projektů

2017–2019 – realizace projektů

Gesce: MŠMT – vyhlášení výzvy k předkládání projektů

Financování: ESF, státní rozpočet (spolufinancování)

Strategická cesta 3 Vysoce kvalifikovaní odborníci

Stěžejním předpokladem pro maximální rozvoj žáků je kvalitní výuka. Pro inkluzivní přístup je naprosto klíčový postoj ředitele školy a porozumění ze strany zřizovatele školy. Kvalita práce pedagogických pracovníků je považována za jeden z nejvýznamnějších aspektů ovlivňujících výsledky žáků a určujících tak kvalitu vzdělávacího systému jako celku. Podpora ze strany systému pedagogicko-psychologického poradenství je postavena na kvalitě odborníků, kteří pomoc a podporu poskytují.

Milníky na této cestě k vizi - indikátory pro rok 2018:

- Jsou vytvořeny metodické materiály, na pomoc pedagogickým pracovníkům pomoci při aplikaci podpůrných opatření v podpoře konkrétních žáků a jsou využívány ve školách.
- Je vytvořen systém metodického podpory školám a školským zařízením v oblasti poskytování podpůrných opatření.
- Je zpracována analýza naplněnosti škol samostatně zřízených pro žáky se zdravotním postižením ve vztahu k druhům zdravotního postižení jejich žáků a navržena koncepce podpory spolupráce těchto škol pro podporu vzdělávání žáků ve školách tzv. hlavního vzdělávacího proudu.
- Standard učitele využívají učitelé a ředitelé škol jako nástroj pro motivaci k rozvoji kompetencí učitelů potřebných pro inkluzivní vzdělávání.
- Školy vzdělávající budoucí pedagogické pracovníky realizují projekty s cílem zavedení kritérií kvality, včetně zvýšení podílu praxe.
- Jsou ověřeny moduly pro inovaci vzdělávání ředitelů, podporující pedagogické vedení školy v rozvoji potenciálu každého žáka.
- Jsou rozšířeny odborné kapacity pro individuální metodickou podporu pedagogických pracovníků a ředitelů škol.
- Pracovníci v systému poradenství jsou pravidelně vzděláváni a metodicky vedeni.
- Pedagogičtí pracovníci využívají ve školách odbornou podporu poradenských pracovníků ze školských poradenských zařízení, nebo školních poradenských pracovišť.

3.1 Vzdělávání pedagogických pracovníků škol a pracovníků ŠPZ v oblastech zaměřených na porozumění podpůrným opatřením a jejich zavádění do praxe

Plán akcí:

- příprava a realizace informační kampaně v oblasti implementace systému podpůrných opatření ve vzdělávání využívající zveřejňování výsledků dobré praxe
- zajištění a distribuce metodických materiálů určených ředitelům a pedagogickým pracovníkům škol (např. Katalog podpůrných opatření včetně jeho elektronické podoby)
- podpora vzniku dalších metodických materiálů (např. instruktážních videí) představujících aplikaci konkrétních podpůrných opatření v praxi

- zpracování návrhu metodického vedení škol a školských poradenských zařízení v oblasti podpory vzdělávání žáků s potřebou podpůrných opatření
- podpora vzniku mobilních multidisciplinárních týmů pro účinnou podporu škol při řešení konkrétních situací
- vytvoření metodických materiálů pro výkon inspekční činnosti v oblasti aplikace podpůrných opatření ve vzdělávání
- realizace případových konferencí jako nástroje odborné komunikace a formy zkvalitnění péče o žáka s potřebou podpůrných opatření v oblasti spolupráce škol a ŠPZ při zjišťování potřeb žáků a aplikaci konkrétních podpůrných opatření ve vzdělávání
- vzdělávání pedagogických pracovníků škol a pracovníků ŠPZ v oblastech potřebných pro aplikaci změn §16 školského zákona v praxi
- zpracování analýzy naplněnosti škol samostatně zřízených pro žáky se zdravotním postižením ve vztahu k druhům zdravotního postižení
- vytvoření koncepce podpory spolupráce pedagogických pracovníků speciálních škol a škol hlavního vzdělávacího proudu.

Termín: 2015-19

Gesce: MŠMT, NIDV, NÚV, ČŠI

Financování: státní rozpočet, ESF, státní rozpočet (spolufinancování)

3.2 Standard učitele jako nástroj profesního rozvoje v oblastech inkluzivní pedagogiky, pedagogické diagnostiky, formativního hodnocení, pozitivního ovlivňování třídního a školního klimatu a spolupráce s dalšími aktéry ve výchově a vzdělávání

Standard učitele bude obsahovat popis očekávaných znalostí, dovedností učitele v oblastech pedagogické práce potřebných mimo jiné i pro inkluzivní vzdělávání. V kariérním systému má standard formativní a motivační charakter.

Pro zajištění profesního rozvoje učitelů v souladu se standardem budou vytvořeny a poskytovány vzdělávací programy zaměřené na vzdělávání žáků se SVP, zejména:

- diferenciací a individualizací ve vzdělávání
- poskytování podpůrných opatření s využitím metodických materiálů financovaných prostřednictvím OPVK (např. Katalog podpůrných opatření)
- formativní hodnocení
- dynamická pedagogická diagnostika
- přijímání různosti ve společnosti, porozumění zásadám rovného zacházení a nediskriminace
- pozitivní ovlivňování klimatu třídy a školy
- kooperace žáků
- spolupráce s rodiči a širší komunitou

Termín: 2015–2018

Gesce: MŠMT - vyhlášení výzev k předkládání projektů

Financování: ESF, státní rozpočet (spolufinancování)

3.3 Podpora kvality počáteční přípravy pedagogických pracovníků

Standard učitele v části popisující začínajícího učitele se stane východiskem pro tvorbu vzdělávacích programů pro vyšší odborné vzdělávání a vysoké školy připravující budoucí učitele a pro hodnocení obsahu a profilu absolventa při akreditačním řízení pro studijní programy.

Školy připravující budoucí učitele a další pedagogické pracovníky budou podporovány v zavedení kritérií kvality, v rámci OP VVV.

V rámci těchto kritérií je požadavek vyššího podílu praxe na vysokých školách připravujících budoucí pedagogického pracovníka. Ve studijních programech pro vzdělávání pedagogických pracovníků bude podpořeno zejména posílení podílu pedagogické praxe a klinických prvků praktické přípravy, sdílení dobré praxe, zavedení individuální formy podpory profesního rozvoje pedagogických pracovníků, prohlubování odborné kvalifikace fakultních pedagogických pracovníků se zřetelem k rozvoji mentorských dovedností. Z prostředků ESF bude podpořeno zavedení praktické přípravy budoucích pedagogických pracovníků nejen přímo ve školách, ale i v dalších organizacích, které pracují s žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.

Termín: 2016-18

Gesce: MŠMT - výzva na podporu škol (školy vzdělávající pedagogické pracovníky)

Financování: ESF, státní rozpočet (spolufinancování)

3.4 Standard ředitele se zaměřuje na pedagogické vedení školy tak, aby umožnil rozvoj potenciálu každého žáka

S odbornými asociacemi bude konzultován a dokončen standard ředitele, který byl vytvořen v IPn Kariérní systém: základem je oblast Vedení a řízení vzdělávání a výchovy, která definuje, že ředitel školy vytváří takové podmínky, aby byl umožněn optimální rozvoj osobnosti a zlepšování výsledků žáků. Mezi tyto podmínky patří zejména bezpečné prostředí, snaha o úspěch pro každého žáka, otevřený systém hodnocení a poskytování nezraňující zpětné vazby.

V této oblasti definuje navržený standard tři očekávané kompetence ředitele:

- Účinně podporuje rozvoj procesů a obsahu vzdělávání a výchovy tak, aby vedly ke zlepšování výsledků¹¹ učení se žáků.
- Podporuje inkluzivní¹² vzdělávání a rozvíjí spolupráci, školní klima a prostředí pro dosažení výsledků učení se každého žáka.
- Systematicky monitoruje a vyhodnocuje procesy a výsledky vzdělávání a výchovy, poskytuje zpětnou vazbu a rozvíjí kulturu školy orientovanou na výsledky učení se žáků.

Termín: 2016–2018

Gesce: MŠMT, NIDV.

Financování: ESF, státní rozpočet (spolufinancování)

¹¹ Nejsou to jen výsledky „akademické“. Jsou míněny v souladu s vizí vzdělávání Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2020: „V nejobecnější podobě lze smysl vzdělávání vyjádřit prostřednictvím čtyř jeho hlavních cílů: • osobnostní rozvoj přispívající ke zvyšování kvality lidského života, • udržování a rozvoj kultury jako soustavy sdílených hodnot, • rozvoj aktivního občanství vytvářející předpoklady pro solidární společnost, udržitelný rozvoj a demokratické vládnutí, • příprava na pracovní uplatnění.“

¹² Inkluzivní vzdělávání ve smyslu akceptace, participace a nastavení vysokých očekávání a podpora rozvoje každého žáka.

3.5 Podpora pedagogického vedení škol

Cílem je podpora budování kapacit pro pedagogický leadership, koncepční rozvoj škol a spolupráce základních a mateřských škol se zřizovateli, rodiči a ostatními organizacemi ve vzdělávání. Systémový projekt se zaměří na intenzivní podporu zejména škol se slabšími výsledky a připraví podporu i školám dalším tak, aby bylo podpořeno budování sdílené představy o kvalitě škol (v úzké spolupráci s ČŠI a nástrojem Kvalitní škola). Pilotní školy budou podpořeny v tom, jak navrhovat opatření, zacílená podpora rozvoje potenciálu každého žáka, a to metodou přímé facilitace procesů ve školách. Budou vytvořeny a ověřeny nové vzdělávací moduly pro ředitele v návaznosti na standard ředitele a ověří se také systém trvalé podpory vedení školy.

Plán akcí:

2015: výzva k předložení individuálního projektu systémového na podporu pedagogického leadershipu

2016–2021: realizace projektu a jeho vyhodnocení

Gesce: MŠMT – vyhlášení výzvy k předložení projektu, přímo řízená organizace MŠMT

Financování: ESF, státní rozpočet (spolufinancování)

3.6 Podpořit vzdělávání pedagogických pracovníků, školních psychologů a školních speciálních pedagogů v běžných školách hlavního vzdělávacího proudu

Plán akcí 2015-2018:

- Zajišťovat vzdělávání pedagogických pracovníků všech typů škol a školských poradenských zařízení v rámci DVPP zaměřené na rozšiřování odborných kompetencí, problematiku vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami ve všech oblastech vzdělávání.
- Realizovat vzdělávací programy pro pedagogické pracovníky na zvýšení kompetencí v oblasti péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, zejména v celkovém přístupu k těmto žákům, tvorbě a adaptaci učebních materiálů, práci s klimatem školy.
- Realizovat vzdělávací programy pro školské poradenské pracovníky i pro pedagogické pracovníky škol zaměřené zejména na metody a postupy v práci se žáky s potřebou podpůrných opatření se zdravotním postižením či jinými speciálními vzdělávacími potřebami.
- Zajistit proškolení poradenských pracovníků školských poradenských zařízení v postupech identifikace míry podpory a doporučování podpůrných opatření ve vzdělávání.
- Akreditovat nové kurzy DVPP v souladu s Koncepcí vzdělávání školních a školských poradenských pracovníků.

Gesce: MŠMT, přímo řízené organizace MŠMT

Financování: ESF, státní rozpočet (spolufinancování)

3.7 Vzdělávání k překonávání předsudků a k předcházení projevů diskriminace

Skupiny, kterým nejvíce hrozí diskriminace a sociální vyloučení, jsou příslušníci etnických menšin včetně Romů a dětí cizinců, a osoby se zdravotním postižením a znevýhodněním.

Plán akcí 2016-17:

Zajistit, aby povinnost plynoucí ze školského zákona přistupovat ke všem žákům a rodičům rovně a bez rasových předsudků, byla zahrnuta ve standardech učitele.

Povinnost rovného zacházení bude zahrnuta do vzdělávacích kurzů pro pedagogické pracovníky i nepedagogické pracovníky školy tak, aby mezi nimi bylo zajištěno rozšíření povědomí o těchto standardech a porozumění principu rovného zacházení a nediskriminace.

Ředitel školy zodpovídá za proškolení pracovníků školy.

Odborné kurzy a školení budou zahrnovat materiály k problematice diskriminace a rasových předsudků. Zdrojem financování pro vzdělávání pedagogických pracovníků bude OP VVV.

Porozumění a uplatňování těchto principů je pravidelně hodnoceno.

Bude připravena přiměřená metodická a finanční podpora školám pro přípravu a zavedení programů podporujících toleranci a porozumění mezi různými etnickými skupinami.

Česká školní inspekce bude monitorovat dodržování standardů ve vzdělávacím procesu.

Hodnocení projevu předsudků je součástí kvalitativního hodnocení pedagogického procesu ze strany ČŠI.

Gesce: MŠMT-vyhlásí výzvy k naplnění této aktivity, ČŠI

Financování: ESF, státní rozpočet (spolufinancování)

Strategická cesta 4: Podpůrné systémy a mechanismy financování

Podpůrné systémy a mechanismy financování zahrnují všechny úrovně vzdělávání, a proto se dotýkají různých témat.

Tato kapitola je rozdělena na dvě oblasti:

- a) Podpůrný systém – oblast poradenství
- b) Finanční zajištění Akčního plánu inkluzivního vzdělávání

Milníky na této cestě k vizi - indikátory pro rok 2018:

- Je dokončen jednotný dokument – Rámcový program pro poskytování školských poradenských služeb - který bude shrnovat to, co se obecně očekává od kvalitní školské poradenské služby.
- Je vytvořena Příručka pro zavádění standardů kvality do praxe poradenských zařízení a to na základě zkušeností ze zavádění Rámcového programu do praxe, která je společným základem pro zavedení základních parametrů pro sjednocení poradenských služeb v praxi.
- Jsou vyškoleni metodici, kteří se stanou „konzultačními místy“ v krajích pro zavádění standardů kvality a pro práci s podpůrnými opatřeními na úrovni krajů v PPP, SPC a školách (školní poradenské pracoviště), ověřovat funkčnost podpůrných opatření v praxi.
- Plán pedagogické podpory na ZŠ a SŠ bude využíván plošně pro zajištění 1. stupně podpůrných opatření.
- Je zaveden systém hodnocení funkčnosti a účinnosti podpůrných opatření v praxi.
- Je vytvořen efektivního model financování podpůrných opatření.

a) Podpůrný systém – oblast poradenství

V České republice poradenské služby ve vzdělávání zahrnují poradenství ve školách, ve školských poradenských zařízeních včetně kariérového poradenství, které zahrnuje volbu vzdělávací a profesní dráhy.

Poradenské služby jsou poskytovány dětem, žákům, rodičům a pedagogickým pracovníkům škol, předškolních a školských zařízení.

Smyslem poradenských služeb je zkvalitnění průběhu vzdělávacího procesu, úspěšného vzdělávání i osobnostní rozvoje žáka, napomáhání v řešení obtíží ve školní práci, výchově a vývoji žáků, a jako pomoc v oblasti rizikového chování.

Poradenské služby jsou zajišťovány:

1. **školskými poradenskými zařízeními**, kterými jsou pedagogicko-psychologické poradny (dále jen PPP) a speciálně pedagogická centra (dále jen SPC). Služby v těchto zařízeních zajišťují pedagogičtí pracovníci, a to zejména psychologové, speciální pedagogové, pedagogové a sociální pracovníci.
2. **školními poradenskými pracovišti** ve školách. Tyto služby jsou ve škole zajišťovány výchovným poradcem, školním metodikem prevence, případně školním psychologem/školním speciálním pedagogem, kteří úzce spolupracují zejména s třídními učiteli, asistenty pedagoga, a to v součinnosti s vedením školy a s celým pedagogickým sborem.

Školní poradenská pracoviště (ŠPP) a školská poradenská zařízení (PPP, SPC) vytváří integrovaný a vzájemně provázaný systém poskytovaných poradenských služeb.

4.1 Vytvoření Rámcového programu školských poradenských služeb

Cílem dokumentu je zajistit srovnatelné a kvalitní poradenské služby, které budou směřovat k diagnostickým závěrům směřujícím k podpůrným opatřením pro žáky se SVP.

Školským poradenským službám se věnoval pouze projekt RAMPS VIP III, v projektu byly popsány základní standardní postupy práce PPP a SPC, které mohou být východiskem pro popis podrobněji rozpracovaných dílčích standardů. Standardy pro PPP byly vytvořeny.

Dokončují se standardy z oblasti personální a procedurální pro SPC – budou dokončeny do konce roku 2015. Zavádění do praxe bude podpořeno v rámci připravovaného individuálního projektu systémového (viz bod 4.2). V tomto projektu bude soubor standardů doplněn o diagnostické a intervenční standardy.

Na základě získaných poznatků bude vytvořen Rámcový program poradenských služeb, který bude zahrnovat personální a procedurální standard, jako nelegislativní dokument s legislativními dopady. Po vytvoření standardu pro diagnostické a intervenční činnosti budou tyto do Rámcového programu doplněny.

Propojení s vyhláškou spočívá v tom, že vyhláška stanoví jednotná pravidla pro poskytování činností poradenských služeb pro školská poradenská zařízení, přičemž Rámcový program definuje podmínky kvality, které je nutné pro tyto činnosti zajistit.

Plán akcí:

2016 - dokončení Rámcového programu poradenských služeb, který bude zahrnovat personální a procedurální standard

Gestor: MŠMT, NÚV

Financování: státní rozpočet (v rámci plánu hlavních úkolů)

4.2 Ověření, implementace a podmínky k naplňování standardu poradenských služeb v ŠPZ

Plán akcí:

- vyškolit metodickou síť pracovníků ŠPZ, kteří budou dále metodicky vést a podporovat ostatní ŠPZ při správném zavádění „Rámcového programu“, budovat porozumění a podporovat denní aplikaci do praxe. Metodici budou vybráni ze stávajících pedagogických pracovníků ŠPZ
- vzdělávat poskytovatele školských poradenských služeb, ředitele zařízení a zřizovatele tak, aby byli schopni ve spolupráci rozvíjet a konkretizovat hodnotící kritéria standardů
- navrhnout a ověřit diagnostický a intervenční standard

- na základě zavádění „Rámcového programu“ do praxe vymezit kompetence jednotlivých typů školských poradenských zařízení a školních poradenských pracovišť s důrazem na spolupráci těchto subjektů
- upřesnit „Rámcový program“ na základě zkušeností z praxe, doplnění intervenčního standardu a zavedení kritérií pro hodnocení kvality
- vytvořit průvodce poskytovaných služeb pro rodiče, žáky a další uživatele poradenských služeb
- vytvořit Příručku pro zavádění standardů kvality do praxe poradenských zařízení a to na základě zkušeností ze zavádění Rámcového programu do praxe. Bude sloužit jak poradenským zařízením, tak zřizovatelům i reviznímu pracovišti jako příručka při zavádění a hodnocení standardů kvality v praxi. Ukáže, jak poznat, že služba splňuje stanovená kritéria kvality a jak postupovat pro zvyšování a při hodnocení kvality školské poradenské služby a vysvětlí konkrétní postupy
- zahájit činnost revizního pracoviště a zajistit metodickou podporu pracovníkům revizního pracoviště formou programů DVPP tak, aby tito odborníci udržovali svoje profesní kompetence na vysoké úrovni.

Termín: 2016-2019

Gestor: MŠMT, NÚV

Financování: státní rozpočet (zahájit činnost revizního pracoviště), ESF a státní rozpočet (spolufinancování)

4.3 Zavedení podpůrných opatření na úrovni ŠPZ

Cílem je, aby metodická síť pracovníků ŠPZ poskytovala metodickou podporu pro zavádění a nastavování podpůrných opatření, definování výstupů poradenské práce v kontextu §16 školského zákona a podporu v užívání Katalogu podpůrných opatření.

Plán akcí:

- vyškolit metodiky v oblasti implementace rekodifikovaného § 16 do praxe ŠPZ a škol, zejména v oblasti identifikace míry podpory a konkrétních podpůrných opatření, které žák potřebuje, aby naplnil svůj vzdělávací potenciál
- realizovat metodická setkání na celostátní (hlavní metodici) a regionální úrovni (za účasti metodických pracovníků jednotlivých ŠPZ)
- realizovat případové konference, které představují nástroj odborné komunikace a formu zkvalitnění péče o žáka s potřebou podpůrných opatření, která by mohla minimalizovat i nežádoucí duplicity poradenských služeb
- rozvíjet zavádění dynamických postupů práce do ŠPZ a ŠPP pro práci s dětmi s různými vzdělávacími potřebami, které umožní lépe sledovat a vyhodnocovat míru a typ pomoci pro žáka, tak aby mohl dosahovat maxima svých možností (provázání s podpůrnými opatřeními)
- zavést supervizi jako nástroj metodické podpory k poskytování podpůrných opatření, na základě výsledků ověřování z předchozích projektů

Termín: 2016-2019

Gestor: MŠMT, NÚV

Financování: státní rozpočet (dočasně), ESF a státní rozpočet (spolu financování)

4.4 Systémově nastavit podmínky pro činnost specialistů ve školách a školských poradenských zařízeních

Cílem je vytvořit systémové podmínky pro činnost školních speciálních pedagogů a školních psychologů ve školách.

Plán akcí:

2016-2018

Budou dokončeny legislativní změny v systému poskytování poradenských služeb:

- přizpůsobit počty poradenských pracovníků potřebám jednotlivých školských poradenských zařízení na základě potřeb odběratelů služeb (žáci se SVP, školy) v závislosti na specifikách regionu
- upravit formy financování školských poradenských služeb nad rámec dosavadních nákladů v současném systému financování - vytvořit nový model financování včetně očekávaných nákladů
- vymezit kompetence školských poradenských zařízení a školních poradenských pracovišť s důrazem na spolupráci těchto subjektů; sjednotit kritéria, pravidla pro vedení dokumentace a diagnostické a intervenční postupy užívané ve školách a školských poradenských zařízeních
- podporovat posílení školních poradenských pracovišť (ŠPP) (např. zavést kvalitní metodickou podporu ŠPP, posílení motivace škol k povinnému kvalifikačnímu studiu výchovného poradce, větší počet školních psychologů a školních speciálních pedagogů (s více než 0,5 úvazkem), aktivní zapojení školních metodiků prevence do ŠPP.

Gestor: MŠMT, NÚV

Financování: státní rozpočet (v rámci plánu hlavních úkolů)

4.5 Zavedení podpůrných opatření na úrovni školy

Plán akcí:

Zajistit metodické vedení v oblasti včasné identifikace podpory při stanovování vzdělávacích potřeb u žáků ve školách a při vytváření plánu pedagogické podpory.

Realizovat vzdělávací programy a vytvořit metodické materiály pro školní psychology a školní speciální pedagogy, a pro pedagogické pracovníky, které budou sloužit jako podpora pro vytváření Plánů pedagogické podpory a dále specifikovat některé oblasti speciálně pedagogické a psychologické péče v prostředí škol.

Ve spolupráci s kraji přiblížit služby školských poradenských zařízení klientům také zřizováním odloučených pracovišť pedagogicko-psychologických poraden a speciálně pedagogických center. Vznik nových odloučených poradenských pracovišť bude respektovat požadavek na dostupnost služeb a naplňování stanovených standardů.

Termín: 2016-2019

Gestor: MŠMT, ČŠI, NÚV, kraje

Financování: ESF, státní rozpočet (spolufinancování), státní rozpočet v rámci plánu hlavních úkolů

4.6 Podporovat kompenzaci všech typů speciálních vzdělávacích potřeb žáků, včetně podpory žáků nadaných, a to na principu individualizace podpory

Plán akcí:

Přejít od diagnostiky zaměřené přednostně na zjišťování konkrétní diagnózy k diagnostice zaměřené na zjišťování míry podpory, kterou žák potřebuje při vzdělávání a navrhování konkrétních podpůrných opatření.

Zavést a rozvíjet diagnostické postupy zaměřené na vyhodnocení potřebnosti a efektivity konkrétních podpůrných opatření ve vzdělávání každého jedince s potřebou podpůrných opatření a zajistit kvalitní proškolení v postupech identifikace vhodných podpůrných opatření u žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

Doplnit nástroje psychologické a speciálně pedagogické diagnostiky o nástroje adaptability a dynamické diagnostiky, které umožní přesnější vymezení schopností a potřeb žáků z jiného socio-kulturně odlišného prostředí.

Termín: 2016-2018

Gesce: MŠMT, NÚV

Financování: státní rozpočet (v rámci plánu hlavních úkolů)

4.7 Zavést systém diagnostiky speciálních vzdělávacích potřeb pro děti a žáky z jiného socio-kulturně odlišného prostředí tak, aby bylo možno vyhodnocovat úspěšnost opatření na podporu jejich vzdělávání

Plán akcí:

Využít výstupů projektů OP VK, které mohou přispět k identifikaci podpůrných opatření pro žáky s různými druhy speciálních vzdělávacích potřeb, zejména z důvodu sociálního znevýhodnění. Využití nástrojů pro posuzování míry speciálních vzdělávacích potřeb pro žáky se zdravotním postižením, vytvořených existujících nástrojů z OP VK. Po ověření zavést do praxe nástroje posuzování míry speciálních vzdělávacích potřeb pro žáky se zdravotním postižením vytvořené v rámci projektů OP VK.

Termín: do 1. 9. 2016

Gesce: MŠMT, NÚV

Financování: státní rozpočet

4.8 Dopracování metodik pro práci s žáky se specifickými poruchami učení a chování

Plán akcí:

Bude doplněn Katalog podpůrných opatření o vhodná podpůrná opatření pro žáky se specifickými poruchami učení a chování.

Termín: do 1. 9. 2016

Gesce: MŠMT, NÚV

Financování: státní rozpočet

4.9 Vzdělávání poradenských pracovníků v práci s diagnostickými, intervenčními nástroji a stanovování závěrů vyšetření

Cílem je, aby u žáků prováděná diagnostika byla kvalitní a odpovídající požadavkům kladeným na tento typ nástrojů, které jsou primárně jedním z východisek pro nastavování podpůrných opatření ve vzdělávání. Metodické vedení poradenských zařízení je klíčové v

oblasti diagnostiky a v následných intervencích pro práci se závěry vyšetření a stanovování jednotlivých doporučení pro vzdělávání.

Plán akcí:

Školská poradenská zařízení budu metodicky vedena k využívání Metodického doporučení pro posuzování rozumových schopností žáků.

Průběžné vzdělávání pracovníků poradenských zařízení v užívání nových diagnostických a intervenčních nástrojů.

Organizace kasuistických seminářů k užívaným diagnostickým a intervenčním nástrojům. Pracovníci poradenských zařízení budou též vzdělávání v principech dynamické diagnostiky (jedná se o postup práce se žákem, který vychází z vyhodnocení posunu v práci žáka na základě poskytnuté intervence, pomáhá upřesnit učební potenciál žáka).

Termín: 2016-2019

Gesce: MŠMT, NÚV

Financování: ESF, státní rozpočet (spolufinancování)

4.10 Rozvíjet a podporovat efektivní poradenskou činnost v oblasti primární prevence rizikového chování u dětí, žáků a studentů

Plán akcí:

Vyhodnocovat, vyhlášovat a následně podporovat zejména programy selektivní a indikované dlouhodobé primární prevence rizikových forem chování dětí a mládeže, programy zaměřené na předávání odborných informací, vzdělávání a evaluace potřebnosti a efektivity služeb.

Termín: 2016-2019

Gesce: MŠMT, kraje

Financování: státní rozpočet

b) Finanční zajištění Akčního plánu inkluzivního vzdělávání

Cílem navrhovaných aktivit je zabezpečení adekvátních finančních prostředků nezbytných pro realizaci navrhovaných legislativních opatření. Předpokládá se, že opatření uvedená v Akčním plánu inkluzivního vzdělávání budou financována především ze státního rozpočtu a prostřednictvím evropských investičních a strukturálních fondů (ESIF), pro jejichž čerpání je třeba ze státního rozpočtu zajistit spolufinancování. Budou zváženy možnosti využití dalších významných zdrojů na národní a mezinárodní úrovni.

4.11 Nastavení efektivního modelu financování podpůrných opatření za využití stávajících prostředků na financování regionálního školství, dotačních a rozvojových programů a evropských strukturálních a investičních fondů, které se vážou na oblast práce se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami

Plán akcí:

Do konce prosince 2015, a dále každoročně vždy do konce prosince daného roku:

- zjištění aktuálního počtu dětí s podpůrnými opatřeními na základě nového systému výkaznictví

Do konce února 2016, a dále obdobně každoročně vždy do konce února daného roku:

- Upřesnění odhadu výdajů na zajištění podpůrných opatření na školní rok 2016/2017 a dále vždy na každý následující školní rok:
 - odhad trendů vývoje požadavků na podpůrná opatření
 - zjištění dopadu podpory podpůrných opatření do škol
 - zpracování výhledových variant pro následující školní rok
 - upřesnění odhadu výdajů pro školní rok 2016/2017 a pro následující školní rok
- Do konce února 2016 a následně každoročně:
 - zpracování modelu vícezdrojového financování nároků na následující období, tj. upřesnění intervencí na podporu inkluzivního vzdělávání, jejichž financování je možné provádět v roce 2016 a dále za podpory dotačních a rozvojových programů anebo v projektech podpořených ESIF fondy, Norskými fondy, nebo jinými významnými finančními nástroji na národní úrovni
- Do konce března 2016 a následně každoročně:
 - vytvoření plánu vícezdrojového financování na daný rok
 - korekce Strategického realizačního plánu OP VVV na rok 2016 a další období, který obsahuje plán výzev k předkládání projektů (včetně projektů zjednodušeného vykazování¹³), které budou realizovány v období 2016–2018. Akční plán inkluzivního vzdělávání je jedním z východisek pro vytvoření indikativního, dlouhodobého plánu a každoročního Strategického realizačního plánu OP VVV
 - vytvoření plánu dotačních a rozvojových programů na následující rok
 - návrh využití dalších zdrojů na národní úrovni, popř. koordinace výzev k předkládání projektů.
- Do konce května 2016 a následně každoročně:
 - upřesnění plánu dotačních a rozvojových programů na následující rok
 - upřesnění nároků na státní rozpočet

¹³ Viz Příloha č. 4

Současný stav – rok 2015

Stávající objem zvýšené podpory vzdělávání žáků se SVP ze státního rozpočtu

Stávající výdaje SR na realizaci vzdělávání žáků se vzdělávacími potřebami:

Odhad celkové zvýšené podpory žáků se SVP v roce 2015:	3 788 966 tis. Kč	
Zdrojové členění:		
Příplatky na zdravotní postižení:	2 906 323 tis. Kč	76,70%
Rozvojové programy MŠMT	169 213 tis. Kč	4,47%
Ind. dofinancování KÚ:	713 430 tis. Kč	18,83%
Druhové členění:		
Asistenti pedagoga CELKEM	1 582 118 tis. Kč	41,76%
z příplatků na zdravotní postižení	709 475 tis. Kč	
z RP	159 213 tis. Kč	
z rezervy KÚ	713 430 tis. Kč	
Ostatní podpora	2 206 848 tis. Kč	58,24%
z příplatků na zdravotní postižení	2 196 848 tis. Kč	
z rozvojových programů	10 000 tis. Kč	

Dotační a rozvojové programy MŠMT v roce 2015

Pro rok 2015 je přepokládána výše finančních prostředků z dotačních a rozvojových programů na podporu inkluzivního vzdělávání cca 340 mil. Kč¹⁴

MŠMT systematicky a průběžně podporuje vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami také prostřednictvím dotačních a rozvojových programů. K naplňování cílů a plnění opatření nezbytných pro realizaci klíčových aktivit v oblasti speciálního vzdělávání, prevence rizikového chování, inkluzivního vzdělávání, integrace, pedagogicko-psychologického poradenství využívá nástrojů podpory subjektů, které se na realizaci na místní úrovni podílejí – dotačních a rozvojových programů.

¹⁴ Viz Příloha č. 2

Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání v roce 2015

Celková alokace na výzvy plánované pro rok 2015 na podporu projektů inkluzivního vzdělávání je celkem 2,03 mld. Kč (viz Příloha č. 4¹⁵).

Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání (OP VVV) je víceletým tematickým programem v gesci Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR, v jehož rámci je možné v programovacím období 2014 - 2020 čerpat finanční prostředky z evropských strukturálních a investičních fondů. Cílem OP VVV je přispět k posunu České republiky směrem k ekonomice založené na vzdělané, motivované a kreativní pracovní síle, na produkci kvalitních výsledků výzkumu a jejich využití pro zvýšení konkurenceschopnosti ČR.

Jednou z oblastí intervence OP VVV je i podpora rovnosti a kvality ve vzdělávání, která je vtělena zejména do třetí prioritní osy operačního programu (PO3) s názvem „**Rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání**“. Tato osa je zaměřena na vzdělávání k sociální integraci dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, zvýšení kvality předškolního vzdělávání včetně usnadnění přechodu dětí na ZŠ, zlepšení kvality vzdělávání a výsledků v klíčových kompetencích, rozvoj strategického řízení a hodnocení kvality ve vzdělávání, zkvalitnění přípravy budoucích a začínajících pedagogických pracovníků, zvyšování kvality vzdělávání a odborné přípravy včetně posílení jejich relevance k potřebám trhu práce.

Koordinace¹⁶ projektů systémových, ostatních a projektů formou zjednodušeného finančního vykazování (šablon) je obsahem realizační strategie OP VVV, tzv. akce KLIMA.

Při přípravě výzev k předkládání projektů jsou dodržovány principy adicionality a jsou sledovány synergie a komplementarity s dotačními a rozvojovými programy MŠMT.

Odhad dopadů na státní rozpočet v roce 2016

Pro zabezpečení realizace § 16 počítáme s vícezdrojovým financováním, následující text se týká pouze dopadů na státní rozpočet v roce 2016.

Zdůvodnění požadavku na navýšení státního rozpočtu	Částka	Plnění aktivity APIV
Navýšení prostředků na základě neuspokojené poptávky po asistentech pedagoga na straně zdrojů krajů	276,4 mil. Kč	2.9 podpora žákům ze strany asistenta pedagoga a dalších
Navýšení prostředků na základě neuspokojené poptávky po asistentech pedagoga plynoucí z rozvojových a dotačních programů	42 mil. Kč	2.9 podpora žákům ze strany asistenta pedagoga a dalších
Navýšení prostředků na podporu	19,5 mil. Kč	2.11 podpora systémové práce

¹⁵ Podrobněji viz

http://www.msmt.cz/uploads/OP_VVV/Predbezny_harmonogram_vyzev_OP_VVV_2015.xlsx

¹⁶ Schéma koordinace projektů na podporu inkluzivního vzdělávání – viz příloha č. 6

vzdělávání cizinců v ZŠ na základě neuspokojené poptávky z rozvojového programu		s žáky s odlišným mateřským jazykem
Informační a vzdělávací kampaň pro pedagogické pracovníky v oblasti implementace podpůrných opatření (NIDV) Koordinační centra pro vzdělávání žáků cizinců (NIDV)	12 mil. Kč	3.1 Vzdělávání pedagogických pracovníků škol a pracovníků ŠPZ v oblastech zaměřených na porozumění podpůrným opatřením a jejich zavádění do praxe 2.11 podpora systémové práce s žáky s odlišným mateřským jazykem
Posílení kapacity školských poradenských zařízení	57,4 mil. Kč	4.4 systémově nastavit podmínky pro činnost specialistů ve školách a ve školských poradenských zařízení
Dočasné vzdělávání ŠPZ prostřednictvím (NÚV)	0,2 mil. Kč	4.3 Zavedení podpůrných opatření na úrovni ŠPZ
Zahájení činnosti revizního pracoviště a s tím spojené procesy (NÚV)	2,5 mil. Kč	4.2 Ověření, implementace a podmínky k naplňování standardu poradenských služeb v ŠPZ
Celkem	410 mil. Kč	

Odhad dopadů na státní rozpočet v roce 2017 a 2018

Nadpožadavky na rozpočet 2016 a dále roky 2017 a 2018 – odhad bude upřesněn postupem v bodě 4.11.

Specifikace požadavků v běžných výdajích	rok 2016	rok 2017	rok 2018
Inkluzivní vzdělávání - implementace § 16	410 000 000	1 000 000 000	1 500 000 000

Strategická cesta 5: Spolehlivá data

Existence zacílené a pravidelně evaluované datové politiky je nezbytným předpokladem kvalifikovaných rozhodnutí při tvorbě a vyhodnocení dopadů veřejných politik. Právě tvorba politik na základě prokazatelných dat, je tím nezbytným předpokladem pro dlouhodobý rozvoj systémů inkluzivního vzdělávání. Tato kapitola si dává za cíl definovat soubory připravovaných a již dnes dostupných dat a jejich plánované rozvedení v souvislosti se schopností vyhodnocení dopadů opatření APIV ve sledovaném prostředí.

Milníky na této cestě do roku 2018:

- Je vytvořen jednotný evidenční systém („výkaznictví“) pro poskytovatele školských poradenských služeb a jednotné evidence a statistiky žáků vzdělávaných v inkluzivním prostředí, za účelem zvýšení efektivity a predikce poskytovaných poradenských služeb
- Jsou zavedeny a využívány nástroje pro sledování rovného přístupu ke kvalitnímu vzdělávání
- Jsou vytvořeny a sledovány indikátory vycházející z metodiky hodnocení a monitoringu Strategie romské integrace do roku 2020
- V praxi se uplatňují indikátory a postupy vycházející z doporučení pracovní skupiny pro naplňování Memoranda o dlouhodobé spolupráci mezi ministrem pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu a Českou školní inspekci zastoupenou ústředním školním inspektorem v oblasti zjišťování rovného přístupu ke vzdělávání
- Sledují se kvalitativní dopady realizace projektů zaměřených na inkluzivní vzdělávání

5.1 Česká školní inspekce

ČŠI v rámci Plánu hlavních úkolů pro školní rok 2015 / 2016¹⁷ zjišťuje a hodnotí při inspekční činnosti ve školách a školských zařízeních (mimo jiné):

- zajištění rovných příležitostí pro každé dítě, každého žáka a studenta při přijímání ke vzdělávání, v jeho průběhu a při jeho ukončování
- podporu vnitřní diferenciaci vzdělávání s využitím obsahové i metodické individualizace výuky respektující možnosti, schopnosti a potřeby každého dítěte, žáka a studenta pro úspěšné zvládnutí daného stupně vzdělávání
- dodržování postupu při umísťování dětí a mládeže do školských zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy a školských zařízení pro preventivně výchovnou péči
- podporu dětem, žákům a studentům pro adaptaci při přechodu na vyšší stupeň vzdělávání, změně školy a oboru vzdělání
- využívání formativního a sumativního hodnocení dětí, žáků a studentů

¹⁷ <http://www.csicr.cz/getattachment/f62d1fe8-5c6a-4ce1-90e2-5d85572a6961>

- uplatňování individuálního přístupu při hodnocení se zřetelem na individualitu a specifické potřeby každého dítěte, žáka a studenta, motivaci prostřednictvím hodnocení včetně hodnocení individuálního pokroku dítětem, žákem a studentem samotným.

V rámci specifických úkolů¹⁸ v Plánu hlavních úkolů na rok 2015/2016 ČŠI zjišťuje, hodnotí a kontroluje mimo jiné:

- ochrana dětí, žáků a studentů před projevy šikany, diskriminace, nepřátelství nebo násilí
- zápisy žáků do 1. ročníku základního vzdělávání
- vzdělávání romských žáků v jednotlivých vzdělávacích programech
- vzdělávání dětí v zařízeních ústavní a ochranné výchovy
- vzdělávání dětí, žáků a studentů se zdravotním postižením
- spolupráce základních škol s orgány sociálně-právní ochrany dětí
- činnost asistentů pedagoga
- činnost pedagogicko-psychologických poraden, speciálně-pedagogických center a školních poradenských pracovišť.

Tyto činnosti budou zařazovány do Plánu hlavních úkolů ČŠI opakovaně, stejně jako úkol „Zařazování žáků do vzdělávacího programu RVP ZV – přílohy upravující vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením.“ Každoroční provádění tohoto šetření je plněním opatření Akčního plánu, kterým se ČR zavázala naplnit rozsudek Evropského soudu pro lidská práva. Vzhledem k tomu, že rozsudek kritizoval zejména významné nadhodnocení počtu romských žáků mimo hlavní vzdělávací proud, byl požadavek na statistické šetření jedním z nejzásadnějších. Česká školní inspekce tak z pověření MŠMT dosud provedla již tři šetření od školního 2012/2013. Metodika šetření se vyvíjí a postupně stabilizuje. K rozvoji metodiky a validaci šetření přispěje i realizace Memoranda o spolupráci mezi ministrem pro lidská práva a Českou školní inspekcí (2014).

V roce 2015 bude dokončen rámec pro komplexní hodnocení kvality, jehož součástí je definování kritérií kvalitní školy, která budou zveřejněna spolu s metodikou pro jejich používání. Kritéria budou stanovována na delší časové období, aby školy měly dostatek času na provedení změn. Podpora škol se slabými výsledky bude postavena na podpoře ředitelů škol a týmů podílejících se na vedení škol v oblastech vedení procesů vzdělávání a učení, strategického vedení a řízení změny, vedení týmu, řízení organizace a osobního profesního rozvoje. Tyto oblasti a popis kompetencí jsou základem standardu ředitele, vytvořeném v roce 2015 v rámci Individuálního projektu národního (IPn) Kariérní systém.

V letech 2016 – 2018 se ČŠI v rámci systémového projektu Komplexní systém hodnocení zaměří na vytvoření a ověřování nástrojů pro zjišťování míry spravedlivosti vzdělávacího systému a promítnutí zjištěných socioekonomických dat do výsledků a hodnocení průběhu vzdělávání.

Financování: státní rozpočet, ESF a státní rozpočet jako spolufinancování

¹⁸ <http://www.csicr.cz/getattachment/c3e9b77c-a183-4564-9966-8ee257eb9e62>

5.2 Evidence a statistiky žáků vzdělávaných v inkluzivním prostředí

Do konce roku 2015 budou zahájeny práce na návrhu změny evidenčního systému a následně i jeho implementace v prostředí škol a školských poradenských zařízeních.

- Česká republika bude každoročně provádět šetření žáků, a to jak ve školách, tak ve školských poradenských zařízeních. Bude zaveden jednotný systém evidence v rámci školních matrik v souvislosti se zavedením systému podpůrných opatření.
 - Monitoring bude vycházet z potřeb a nastavení § 16 školského zákona.
 - Cílem bude získat přehled o dopadu opatření ve školské praxi prostřednictvím šetření v samotných školách a školských poradenských zařízeních.
 - Cílem bude získání jednotné evidence výkaznictví v rámci ČR a tím informace, jak jsou podpůrná opatření v praxi uplatňována tak, aby bylo možné celý systém průběžně monitorovat, hodnotit a evaluovat.

5.3 Monitorovací indikátory OP VVV

Akční plán pro inkluzivní vzdělávání bude dále sledovat kontextové indikátory, které vycházejí ze sady indikátorů **Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání**.

- 5 16 10 Počet dětí a žáků s potřebou podpůrných opatření v podpořených organizacích
- 5 17 10 Počet dětí, žáků a studentů Romů v podpořených organizacích
- 5 17 15 Počet dětí a žáků Romů začleněných do vzdělávání

Definice indikátorů OP VVV jsou na webových stránkách MŠMT: <http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/monitorovaci-indikatory-op-vvv>.

5.4 Monitoring Strategie romské integrace 2020

Na národní úrovni je nyní připravována společná metodika hodnocení a monitoringu Strategie romské integrace 2020. Monitoring bude probíhat každoročně v rámci Zprávy o naplňování Strategie romské integrace 2020 v gesci Úřadu vlády. **Cílem je výrazně posílit sběr dat** a zajistit zpracování vstupních analýz kvalifikovanými subjekty, především výzkumnými pracovišti a kvalifikovanými neziskovými subjekty.

5.5 Evaluace dopadů a kvality podpořených projektů OP VVV

V rámci OP VVV budou realizovány evaluace pro vyhodnocení účelnosti a účinnosti podporovaných aktivit při dosahování specifických cílů a výsledků vytyčených v oblasti inkluzivního vzdělávání. Evaluace budou realizovány na úrovni výzev a projektů zaměřených na podporu inkluzivního vzdělávání, a to v souladu s indikativním plánem výzev uvedeným v Příloze 3. Evaluace budou probíhat na základě Evaluačního plánu OP VVV, který bude projednán a schválen partnery v rámci Monitorovacího výboru OP VVV. Nově bude vytvořena a zavedena metodika pro hodnocení a řízení kvality aktivit, které jsou v rámci projektů realizovány na podporu začleňování dětí se SVP.

5.6 Ověřit a vyhodnotit implementaci zákonem zavedených podpůrných opatření

Plán akcí:

Cílem legislativních změn je nastavení pozitivních podmínek pro vzdělávání všech žáků tak, aby při zabezpečení adekvátních podpůrných opatření, nezbytných pro zajištění vzdělávacích potřeb každého žáka bylo možné vzdělávání uskutečňovat přednostně v hlavním vzdělávacím proudu. Obsahem této průběžné aktivity je ověřit funkčnost podpůrných opatření zavedených zákonem, vyhodnotit funkčnost podpůrných opatření ve vzdělávání pro všechny skupiny dětí, žáků a jasně definovat podmínky uplatňování podpůrných opatření a jejich financování.

Termín: 2016-2019

Gesce: MŠMT

5.7 Plán vyhodnocování Akčního plánu inkluzivního vzdělávání

Naplňování Akčního plánu inkluzivního vzdělávání bude každoročně po etapách vyhodnocováno, bude zpracována zpráva o průběžném vyhodnocení plnění a v případě potřeby budou navrženy jeho aktualizace. V roce 2018 bude zpracována zpráva o vyhodnocení plnění celého Akčního plánu inkluzivního vzdělávání 2016-2018 a bude zpracován návrh na období 2019 – 2020.

Termín: 2016-2019

Gesce: MŠMT

Část C – Ze školy do práce

Cíl: zajistit takové parametry vzdělávacího systému, které společně s opatřeními na podporu zaměstnanosti pomohou vládě ČR garantovat, že každý mladý člověk do 25 let dostane kvalitní nabídku zaměstnání, dalšího vzdělávání, odborné přípravy nebo stáže, a to do 4 měsíců poté, co se stal nezaměstnaným, ukončil formální vzdělávání anebo odešel ze systému formálního vzdělávání.¹⁹

C.1 Monitoring trhu práce, rozvoj informačního systému o vzdělávání a trhu práce a realizace kariérového poradenství

Plán akcí:

V rámci projektu PŘEKVAP (Předvídání kvalifikačních potřeb trhu práce) je zaměřena pozornost především na strukturu a pohyb pracovní síly jako takové. Získané informace o vývoji profesní struktury mohou být vztaženy k problematice uplatnitelnosti absolventů škol. Plánován je rozvoj mezirezortní spolupráce při předvídání potřeb trhu práce v návaznosti na projekt PŘEKVAP.

Informace o uplatnitelnosti absolventů škol vychází z datových podkladů využívaných pro monitoring nezaměstnanosti absolventů v rámci projektu VIP II Kariéra (www.infoabsolvent.cz).

Sledování uplatnitelnosti absolventů na trhu práce - v návaznosti na dlouhodobé systematické práce, metody a výstupy projektu VIP II Kariéra - v oblastech:

- nezaměstnanost absolventů SŠ a VOŠ (publikace vychází každý rok)
- analýza struktury pracovní síly z pohledu vzdělávání
- vzdělanostní struktura nově přijímaných žáků SŠ a VŠ
- přechod absolventů na trh práce.

Sledování příčin předčasných odchodů ve vzdělávání a návrh opatření pro školy v oblasti poradenství (výchovného, psychologického a kariérového) a doporučení pro ostatní organizace, které mohou tvořit podporu ohroženým skupinám v rámci pilotního projektu zaměřeného na rozvoj kariérového poradenství v krajích (OP VVV).

Rozvoj integrovaného informačního systému www.infoabsolvent.cz generujícího informace z oblasti vzdělávání (vzdělávací nabídka, vzdělávací programy a možnosti pracovního uplatnění) a poptávce na trhu práce (profesní struktury zaměstnanosti včetně vývojových trendů do roku 2020, nezaměstnanosti absolventů škol apod.), vše se zohledněním cílových skupin ohrožených zdravotním a sociálním vyloučením.

Vzdělávací a metodická podpora služeb kariérového poradenství v rezortu školství: volba profesní vzdělávací dráhy je součástí kurikula – RVP pro základní vzdělávání a RVP pro gymnaziální vzdělávání obsahují vzdělávací oblast Člověk a svět práce, RVP pro střední odborné vzdělávání obsahují průřezové téma Člověk a svět práce.

Termín: 2016-18

Gesce: MŠMT, NÚV

Financování: státní rozpočet (rámcí plánu hlavních úkolů), ESF, státní rozpočet (spolufinancování).

¹⁹ Viz program „Záruka pro mladé“, <http://www.mpsv.cz/cs/16867>.

C.2 Podpora spolupráce škol a zaměstnavatelů

Plán akcí:

Realizace spolupráci škol, zaměstnavatelů, vzdělávacích organizací a dalších partnerů při plánování rozvoje vzdělávání s ohledem na potřeby regionálního trhu práce a regionální systém podpory inovací v krajských akčních plánech (OP VVV).

Podpora zavedení některých opatření navrhovaných studií nového modelu odborného vzdělávání vytvořených v projektu POSPOLU, podporující přístupnost odborného vzdělávání.

Spolupráce škol a zaměstnavatelů s podporou šablon²⁰ s využitím doporučení z projektu POSPOLU.

Praktické vyučování v oborech odborného vzdělávání zajišťovat v rámci možností v příslušných regionech na pracovištích zaměstnavatelů.

Podporovat systémové využívání stáží ve firmách jako efektivního nástroje podpory zaměstnatelnosti, ve spolupráci se školou.

Rozvíjet systémy vzdělávání pedagogických pracovníků odborných předmětů v reálné praxi.

Termín: 2016-18

Gesce: MŠMT, NÚV, kraje, školy, zaměstnavatelé, ostatní organizace působící ve vzdělávání

Financování: ESF, státní rozpočet (spolufinancování).

C.3 Kompenzace předčasných odchodů ze vzdělávání, špatné volby vzdělávacího oboru nebo dráhy a podpora průchodnosti vzdělávací soustavou

C.3.1 Propojení počátečního vzdělávání s Národní soustavou kvalifikací

Plán akcí 2016-18:

- širší umožnění získání profesních kvalifikací žákům, kteří nedokončí maturitní nebo učební obor, též ve vazbě na novelu živnostenského zákona
- revize schválených standardů profesních kvalifikací v rámci Národní soustavy kvalifikací a tvorba nových profesních kvalifikací
- realizace dalšího propojení s jinými fungujícími kvalifikačními systémy (legislativní propojování s NSK a další propojování s živnostenským zákonem)
- podpora a rozvoj úzkého propojení rekvalifikací s NSK a vztahů NSK a NSP
- spolupráce s MPSV a Generálním ředitelstvím Úřadu práce při nastavení možnosti modularizace rekvalifikací a umožnění hrazení zkoušky, bez povinné účasti na rekvalifikaci, podle zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání), ve znění pozdějších předpisů.

Gesce: MŠMT, NÚV

Financování: ESF, státní rozpočet (spolufinancování)

C.3.2 Zavedení Mistrovské zkoušky

Mistrovská zkouška umožní získat vzdělání na úrovni EQF 5. K jejímu složení možné přistoupit po získání příslušného oboru vzdělání nebo úplné profesní kvalifikace. Samotná zkouška pak bude definována na úrovni 5 EQF

²⁰ Projekty se zjednodušeným finančním vykazováním (OP VVV)

Termín: 2016-18

Gesce: MŠMT, NÚV

Financování: ESF, státní rozpočet

C.4 Podpora a rozvoj škol jako center celoživotního učení

Podporovat a rozvíjet práci škol, školských zařízení a knihoven jako center celoživotního učení, která poskytují nejen počáteční vzdělávání pro žáky, ale i širokou nabídku dalšího vzdělávání (profesního, zájmového, občanského, rekvalifikací) zaměřeného na dospělou populaci včetně seniorů, a podílejí se na systému uznávání založeném na Národní soustavě kvalifikací pro nejrozumnější skupiny dospělých.

Podpora a rozvoj škol jako center celoživotního učení:

- poskytováním metodické podpory školám, popř. školským zařízením, která bude směřovat do oblasti dalšího vzdělávání, např. s možností stát se autorizovanou osobou a využívat Národní soustavy kvalifikací,
- zmapováním situace týkající se realizace dalšího vzdělávání ve školách, školských zařízeních a v knihovnách.

Termín: 2016-18

Gesce: MŠMT, NÚV

Financování: ESF, státní rozpočet

C.5 Včasné plánování a podpora žáků se SVP při přechodu ze školy do zaměstnání

V rámci OP VVV podpořit rozvoj spolupráce škol, dětí, žáků, rodiny, sociálních služeb a zaměstnavatelů na místní úrovni pro realizaci tranzitních programů a pro rozvoj podporovaného zaměstnávání.

Definici tranzitního programu v roce 1994 zavedl Council for Exceptional Children²¹: „Přechod se vztahuje ke změně v chování studenta, kdy se ujímá dospělé role ve společnosti. Tyto role zahrnují zaměstnání, další studium, vedení domácnosti, přiměřené začlenění do společnosti a uspokojivé osobní a sociální vztahy. Proces přechodu obsahuje koordinovanou účast ve školních programech, ve službách agentur pro dospělé lidi a v přirozené podpoře ve společnosti. V rámci širokého konceptu vývoje kariéry může přechod začínat na základní nebo střední škole. Tranzitní plánování by nemělo začít později než ve 14 letech a studenti by měli být podporováni v celé šíři jejich schopností k převzetí co největší zodpovědnosti pro toto plánování.“

V ČR většinou je tranzitní program pojímán jako příprava na pracovní uplatnění v rámci podporovaného zaměstnávání jako individuální praxe s asistencí, která se vyjednává a ověřuje ještě v posledním ročníku školy. Program je v ČR ověřen pro žáky se zdravotním i mentálním postižením.

Plán akcí:

2015 – projednání návrhu výzvy v rámci OP VVV na podporu tranzitních programů a programů přechodu ze školy do práce v Plánovací komisi programu a Monitorovacím výboru OP VVV

2016 – výzva k předkládání projektů na základě výstupů projednání

2017–2019: realizace projektů na místní úrovni a jejich vyhodnocení

Gesce: MŠMT - výzva k předkládání projektů

²¹ <http://www.cec.sped.org/Search?q=transition>

Příloha č. 1

Varianty řešení:

I. Návrh zrušení přílohy LMP bez náhrady a řešení individuálním přístupem k žákovi v rámci RVP ZV

Podstatou návrhu je nastavení individuálních cílů vzdělávání žáka v rámci RVP ZV, na základě lepšího porozumění individuálním potřebám dětí a žáků a navazujícího navrhování, realizace a vyhodnocování vhodných podpůrných opatření pro rozvoj potenciálu každého dítěte, v rámci Plánů pedagogické podpory nebo Individuálních vzdělávacích plánů. Zároveň s tímto opatřením je třeba provést a nastavit taková opatření, která školám umožní přechod k RVP ZV a k využití podpůrných opatření, které zajišťují kvalitní vzdělání pro žáky se SVP.

Tento návrh zaslal Úřad vlády – kancelář Rady vlády pro záležitosti romské menšiny a sekretariát Rady vlády pro národnostní menšiny - v rámci připomínkového řízení s externími partnery k Akčnímu plánu inkluzivního vzdělávání.

II. Návrhy úprav kapitoly 8 RVP ZV (za předpokladu odstranění přílohy 2 RVP ZV) tak, aby bylo ošetřeno vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením (LMP)

Tyto návrhy byly projednány pracovní skupinou 4. 5. 2015 a v následných jednáních. Pracovní skupina se skládá z aktérů, kterých se změna RVP dotýká.

Výstupem dosavadních jednání je doporučení varianty č. 2.

Návrh 4 variant řešení transformace RVP ZV-LMP:

Varianta 1: příloha RVP ZV-LMP nebude transformována, zůstane samostatnou součástí RVP ZV.

Varianta 2: příloha RVP ZV-LMP bude transformována, dojde k jejímu zapracování do příslušných kapitol RVP ZV, včetně úpravy kapitoly 5 – očekávané výstupy, s tím, že vzdělávací cíle žáky budou upravovány individuálně na základě lepšího porozumění individuálním potřebám dětí a žáků a navazujícího navrhování, realizace a vyhodnocování vhodných podpůrných opatření pro rozvoj potenciálu každého dítěte, v rámci Plánů pedagogické podpory nebo Individuálních vzdělávacích plánů.

Varianta 3: příloha RVP ZV-LMP bude transformována, dojde k jejímu zapracování do příslušných kapitol RVP ZV, především do kapitoly 8 RVP ZV (Částečně bude doplněn text kapitoly 5 o úpravy a formulace očekávaných výstupů pro žáky s LMP, vzdělávací obsah se stane součástí metodické podpory pro tvorbu individuálních vzdělávacích plánů, ŠVP. Převedení kapitoly 5 RVP ZV-LMP do DIKOR bez změny (případně se změnou) obsahu této kapitoly.).

Varianta 4: Varianta 1, 2, nebo 3 bude realizována jako přechodné řešení úpravy vzdělávání žáků s LMP a současně se bude připravovat nová koncepce RVP ZV, která propojí požadavky na vzdělávání všech skupin žáků v základním vzdělávání a lépe zohlední organizační a obsahové požadavky inkluzivního vzdělávání.

Příloha č. 2

Dotační a rozvojové programy na podporu inkluzivního vzdělávání pro rok 2015

Název programu	Finanční prostředky (Kč)
Dotační programy	
Speciální učebnice, učební texty a materiály pro žáky se zrakovým, sluchovým, mentálním postižením a specifickými poruchami učení	1 286 000
Program na podporu integrace romské komunity	14 000 000
Program na podporu soc. znevýhod. romských žáků SŠ a studentů VOŠ	5 800 000
Program na podporu vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikulturní výchovy	15 029 000
Program na podporu aktivit v oblasti primární prevence rizikového chování (včetně podprogramu protidrogové politiky)	12 196 000
Program na podporu aktivit v oblasti primární prevence rizikového chování (včetně podprogramu sociální prevence a prevence kriminality)	8 134 000
Program na podporu aktivit v oblasti integrace cizinců na území ČR	3 000 000
Podpora nadaných žáků SŠ a ZŠ (Fond na podporu nadání)	5 000 000
Rozvojové programy	Finanční prostředky (Kč)
Bezplatná výuka českého jazyka přizpůsobená potřebám žáků-cizinců z třetích zemí	8 000 000
Kompenzační učební pomůcky pro děti, žáky a studenty se zdravotním postižením	10 000 000
Financování asistentů pedagoga pro děti, žáky a studenty se zdrav. postižením (modul A)	60 000 000
Financování asistentů pedagoga pro děti, žáky a studenty se sociál. znevýhodněním (modul B)	105 000 000

Rozvojový program MŠMT na podporu školních psychologů a škol. spec. pedagogů ve školách a metodiků-specialistů ve školských poradenských zařízeních.	90 000 000
Zajištění bezplatné přípravy k začlenění	910 000
do základního vzdělávání dětí osob se státní příslušností jiného členského státu Evropské unie	
Zajištění podmínek zákl. vzdělání nezletilých azylantů, osob požívajících dopl. ochrany, žadatelů o udělení mezinárodní ochrany na území České republiky a dětí cizinců umístěných v zařízení pro zajištění cizinců	2 200 000
Vybavení školských poradenských zařízení diagnostickými nástroji	2 000 000
Podpora implementace Etické výchovy do vzdělávání v základních školách a v nižších ročnících víceletých gymnázií	3 000 000
Podpora logopedické prevence v předškolním vzdělávání	8 500 000
Celkem Kč	345 055 000

Příloha č. 3

Výběr z indikativního plánu výzev (podpora inkluzivního vzdělávání)

Název výzvy	Alokace plánové výzvy (podpora)	Plánované datum vyhlášení výzvy	Podporované aktivity
Inkluzivní vzdělávání	700 000 000 Kč	Srpen 2015	Podpora nových týmů a jejich kontaktů v komunitě u nově budovaných mateřských škol, případně dětských skupin; - Podpora inkluzivity, otevřenosti a lepší spolupráce s rodiči jako předpoklad pro kvalitní mateřské školy; - Podpora alternativních forem předškolního vzdělávání v odůvodněných případech; - Spolupráce nízkoprahových forem předškolního vzdělávání a mateřských škol. - Podpora pedagogů přípravných tříd běžných základních škol (práce s RVP PV); - Odborní pracovníci a asistenti pedagoga do ZŠ a MŠ - Programy zaměřené na prevenci školní neúspěšnosti sociálně znevýhodněných a romských dětí („dobrý start“); - Usnadňování přechodu mezi stupni vzdělání dětí a žáků. - Rozvoj spolupráce pedagogických a sociálních služeb a rodiny ve vzdělávání; - Vzdělávání učitelů v oblasti práce s kolektivem dětí z odlišných etnických a sociálních skupin; - DVPP - Otevřenost učitelů včetně vedení k práci se sociokulturním kontextem, ve kterém se nachází jednotlivé děti, vzdělávání pro celou školu; - DVPP: zážitkové vzdělávání učitelů zaměřené na změny postojů k romské marginalizované komunitě; vzdělávání učitelů v oblasti specifik vzdělávání romských dětí - Osvěta veřejnosti v oblasti inkluzivního vzdělávání; - Podpora KPSVL Koordinovaný přístup k sociálně vyloučeným lokalitám
Místní akční plány rozvoje vzdělávání	630 000 000 Kč	Září / říjen 2015	Podpořeny budou projekty na podporu funkčních partnerství pro vytvoření místních akčních plánů v území. Podmínkou je spolupráce se školami, mimoškolním vzděláváním, rodiči a spolupráce obcí ze spádového území. Cílem je plánovat společné nebo sdílené aktivity v území, které přispějí k naplnění Dlouhodobého záměru vzdělávání a vzdělávací soustavy kraje a zlepši kvalitu vzdělávání ve školách, s důrazem na podporu slabých škol, slabších žáků a rozvoj potenciálu každého žáka. Součástí aktivit může být společné plánování investičních akcí, které území bude chtít podpořit z IROP. Podpořeny budou i konkrétní aktivity, které již byly naplánovány ve spolupráci ve funkčních partnerstvích v území. Podmínkou je spolupráce se školami a zaměření na podporu žáků ohrožených školními neúspěchy a rozvoj potenciálu každého žáka.

Individuální projekty systémové: viz avízo o parametrech výzvy: http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy-1/aviza-o-parametrech-vyzvy-drafty-budoucich-vyzev-op-vvv	250 000 000 Kč	Červenec 2015	Téma B: Podpora kvality v systému poradenství: Cílem je posílení kvality pedagogicko-psychologického a speciálně pedagogického poradenství a efektivní komunikace o dítěti, žákovi nebo studentovi mezi školskými poradenskými zařízeními (pedagogicko-psychologickými poradnami a speciálně pedagogickými centry, dále ŠPZ), službami poskytovanými školou, pedagogy mateřských, základních a středních škol a rodinou v oblasti inkluzivního vzdělávání, zejména v uplatňování podpůrných opatření a individuální podpory dětí, žáků a studentů. Školská poradenská zařízení budou spolupracovat jak mezi sebou, tak i s mateřskými školami (MŠ), základními školami (ZŠ), středními školami (SŠ), nestátními neziskovými organizacemi (NNO) a orgány sociálně právní ochrany dětí (OSPOD) tak, aby celý systém směřoval ke koordinované podpoře dětí, žáků a studentů a ke snižování rozdílů v činnosti poradenských služeb mezi regiony i mezi jednotlivými zařízeními.
	200 000 000 Kč		Téma D: Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami Cílem je podpořit kvalitní a inkluzivní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami, v souladu s Koordinovaným přístupem v sociálně vyloučených lokalitách. Tento přístup, na kterém spolupracují Ministerstvo práce a sociálních věcí, Ministerstvo pro místní rozvoj a Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MPSV, MMR, MŠMT) a Úřad vlády, umožní koncentrovat prostředky a úsilí na místa nejvíce postižení sociálním vyloučením, ve všech aspektech, které je třeba souběžně podpořit, aby došlo ke zlepšení: vzdělávání, sociální práce zaměstnanost a sociální bydlení. Území dopadu budou identifikována v metodice, která se vytváří ve spolupráci výše zmíněných vládních orgánů.
	150 000 000 Kč		Téma H: Prevence a transformace systému ústavní nebo ochranné výchovy Cílem je předcházení nařízení ústavní nebo ochranné výchovy, nastavení a propojení systémové spolupráce mezi všemi zainteresovanými subjekty pracujícími s dítětem – klientem střediska výchovné péče a jeho rodinou. Zkracování délky pobytu u dětí s již nařízenou ústavní nebo ochrannou výchovou. Dále nastavení přímé a individuální psychologické pomoci dítěti – práce s identitou dítěte, příprava dětí na změnu prostředí (přemístění dítěte), práce s dítětem na jeho sebereflexi a zapojování do rozhodování o všech věcech, které se ho dotýkají.
Individuální projekt systémový: Podpora inkluzivního vzdělávání	100 000 000 Kč	Prosinec 2015	Zhodnocení, revize a syntéza výstupů (včetně analytických dat) z předchozího období. Vyjednání legitimacy jejich používání v práci ŠPZ i škol a školských zařízení. Nalezení konsenzu a komunikační strategie směrem k odborné veřejnosti. Činnost odborného panelu. Vytváření návrhu pro zpřesňování akčního plánu inkluzivního vzdělávání a návrhů pro zacílení výzev. 2. Komunikační kampaň k veřejnosti k akčnímu plánu inkluzivního vzdělávání. 3. Tvorba školské inkluzivní koncepce krajů 4. Tvorba návrhu konkrétních opatření pro transformaci systému institucionální péče (tyto návrhy by se staly podkladem pro následný projekt na transformaci). 5. Pilotní ověření možnosti využít speciální pedagogy ze škol a SPC (většinou zřizovaných krajů) jako zdroj zkušeností a podpory pedagogů z běžných škol

Příloha č. 4

Připravovaná výzva k předkládání IPO – individuálních projektů ostatních formou šablon pro školy bude podporovat projekty zaměřené na:

- nastavení podmínek rovných příležitostí ve vzdělávání pro všechny – na školní úrovni
- inkluze v předškolním vzdělávání – na školní úrovni (včetně takto zacíleného DVPP)
- snižování předčasných odchodů ze vzdělávání – na školní úrovni
- podporu matematické a čtenářské gramotnosti (včetně takto zacíleného DVPP).
- Předpokladem financování je vytvoření plánu aktivit. Tyto aktivity musí respektovat obecně stanovená pravidla a náležitosti poskytování podpůrných opatření žákům dané skupiny.

Plán aktivit musí vycházet z aktuálního stavu a potřeb školy, musí být zaměřen na zajištění kvalitního a inkluzivního vzdělávání, rozvoj potenciálu pro každého žáka.

Monitorovacím indikátorem výsledku těchto projektů je zlepšení školy (posun) v hodnocení kvality a inkluzivity vzdělávání.

Gesce: MŠMT

Plán akcí:

2015 – příprava šablon a konzultace s EK

2016 – vyhlášení výzvy pro školy

2016–2018 – realizace projektů

Připraveny jsou tyto šablony:

Mateřské školy:

1. Osobnostně sociální a profesní rozvoj pedagogů MŠ

- 1.1. Podpora kvality práce ředitele MŠ – koučování
- 1.2. Osobnostně sociální rozvoj předškolních pedagogů MŠ – individuální
- 1.3. Osobnostně sociální rozvoj předškolních pedagogů MŠ – týmový
- 1.4. Profesní rozvoj předškolních pedagogů prostřednictvím supervize
- 1.5. Sdílení zkušeností předškolních pedagogů z různých MŠ prostřednictvím vzájemných návštěv
- 1.6. Specifika práce pedagoga s dvouletými dětmi v MŠ

2. Personální podpora MŠ

- 2.1. Chůva – personální podpora MŠ (0,5 za měsíc)
- 2.2. Školní speciální pedagog / školní psycholog – personální podpora MŠ (0,1 za měsíc)
- 2.3. Sociální pedagog – personální podpora MŠ (0,1 za měsíc)

3. Usnadňování přechodu dětí z MŠ do ZŠ

- 3.1. Prevence logopedických vad a problémů komunikačních schopností u dětí v MŠ
- 3.2. Individualizace vzdělávání v MŠ
- 3.3. Odborně zaměřená tematická setkávání a spolupráce s rodiči dětí v MŠ

Základní školy

1. Osobnostně sociální a profesní rozvoj pedagogů ZŠ

- 1.1. Vzdělávání pedagogických pracovníků ZŠ – DVPP v rozsahu 20 hodin

- 1.2. Vzdělávání pedagogických pracovníků ZŠ – DVPP v rozsahu 40 hodin
- 1.3. Vzdělávání pedagogických pracovníků ZŠ – DVPP v rozsahu 60 hodin
- 1.4. Vzdělávání pedagogických pracovníků ZŠ – DVPP v rozsahu 80 hodin
- 1.5. Podpora kvality výuky ve třídě prostřednictvím vzájemné spolupráce pedagogů ZŠ – interní mentoring
- 1.6. Podpora kvality výuky ve třídě u pedagogů ZŠ – externí mentoring
- 1.7. Podpora kvality práce ředitele ZŠ – koučování
- 1.8. Vzájemná spolupráce pedagogů ZŠ
- 1.9. Tandemová výuka na ZŠ
- 1.10. Sdílení zkušeností pedagogů z různých ZŠ prostřednictvím vzájemných návštěv
- 1.11. Podpora metody CLIL
- 1.12. Vzdělávání pedagogického sboru ZŠ – DVPP v rozsahu 8 hodin

2. Extrakurikulární rozvojové aktivity ZŠ

- 2.1. Čtenářský klub pro žáky ZŠ ohrožené školním neúspěchem
- 2.2. Čtenářský klub pro žáky ZŠ
- 2.3. Klub zábavné logiky a rozvoje matematické gramotnosti pro žáky ZŠ ohrožené školním neúspěchem
- 2.4. Klub zábavné logiky a rozvoje matematické gramotnosti pro žáky ZŠ
- 2.5. Doučování žáků ZŠ ohrožených školním neúspěchem

3. Personální podpora ZŠ

- 3.1. Školní speciální pedagog / školní psycholog – personální podpora ZŠ (0,1 na rok)
- 3.2. Sociální pedagog – personální podpora ZŠ (0,1 na rok)

4. Spolupráce s rodiči žáků ZŠ

- 4.1 Odborně zaměřená tematická setkávání a spolupráce s rodiči žáků ZŠ

Střední školy

1. Osobnostně sociální a profesní rozvoj pedagogů SŠ

- 1.1. Vzdělávání pedagogických pracovníků SŠ – DVPP v rozsahu 20 - 80 hodin se zaměřením na inkluzivní vzdělávání
- 1.5. Podpora kvality výuky ve třídě prostřednictvím vzájemné spolupráce pedagogů SŠ – interní mentoring
- 1.6. Podpora kvality výuky ve třídě u pedagogů SŠ – externí mentoring
- 1.7. Podpora kvality práce ředitele SŠ – koučování
- 1.8. Vzájemná spolupráce pedagogů SŠ
- 1.9. Tandemová výuka na SŠ
- 1.10. Sdílení zkušeností pedagogů z různých SŠ prostřednictvím vzájemných návštěv
- 1.11. Vzdělávání pedagogického sboru SŠ – DVPP v rozsahu 8 hodin

2. Extrakurikulární rozvojové aktivity SŠ

- 2.1. Doučování žáků SŠ ohrožených školním neúspěchem

3. Personální podpora SŠ

- 3.1. Školní speciální pedagog / školní psycholog – personální podpora SŠ (0,1 na rok)
- 3.2. Sociální pedagog – personální podpora SŠ (0,1 na rok)

Příloha č. 5

Deset prvků procesu desegregace vzdělávací soustavy a realokace zdrojů nacházejících se v segregovaných (speciálních) školách, včetně časové linie

1. Osvěta, zvyšování povědomí, komunikace, vzdělávání - o negativních dopadech segregace ve vzdělávání, možnostech realokace zdrojů aktuálně se nacházejících v segregovaných školách, procesu změny a roli jednotlivých účastníků

2. Řízení procesu - vytvoření odpovídajících řídicích struktur na národní, krajské i místní úrovni (projektový tým, řídicí výbor)

3. Národní analýza
(např. analýza právních a
regulatorních předpokladů procesu
desegregace a realokace zdrojů)

4. Analýzy na místní úrovni (kraje,
lokality a školy)
4.1 opatření pro prevenci nových příjmů i pro
děti aktuálně vzdělávané v segreg. školách
4.2 lidské a materiální zdroje v segreg. školství i v
komunitě (nesegregovaných školách)

5. Plánování podpůrných opatření a služeb
pro fungování inkluzivního systému
5.1 pro prevenci nových příjmů do segregovaných škol
5.2 děti aktuálně vzdělávané v segregovaných školách

6. Plánování přesunu zdrojů (lidských i
materiálních)

7. Příprava a přemístění žáků

8. Příprava a přemístění zaměstnanců a dalších zdrojů

9. Logistické plánování celého procesu

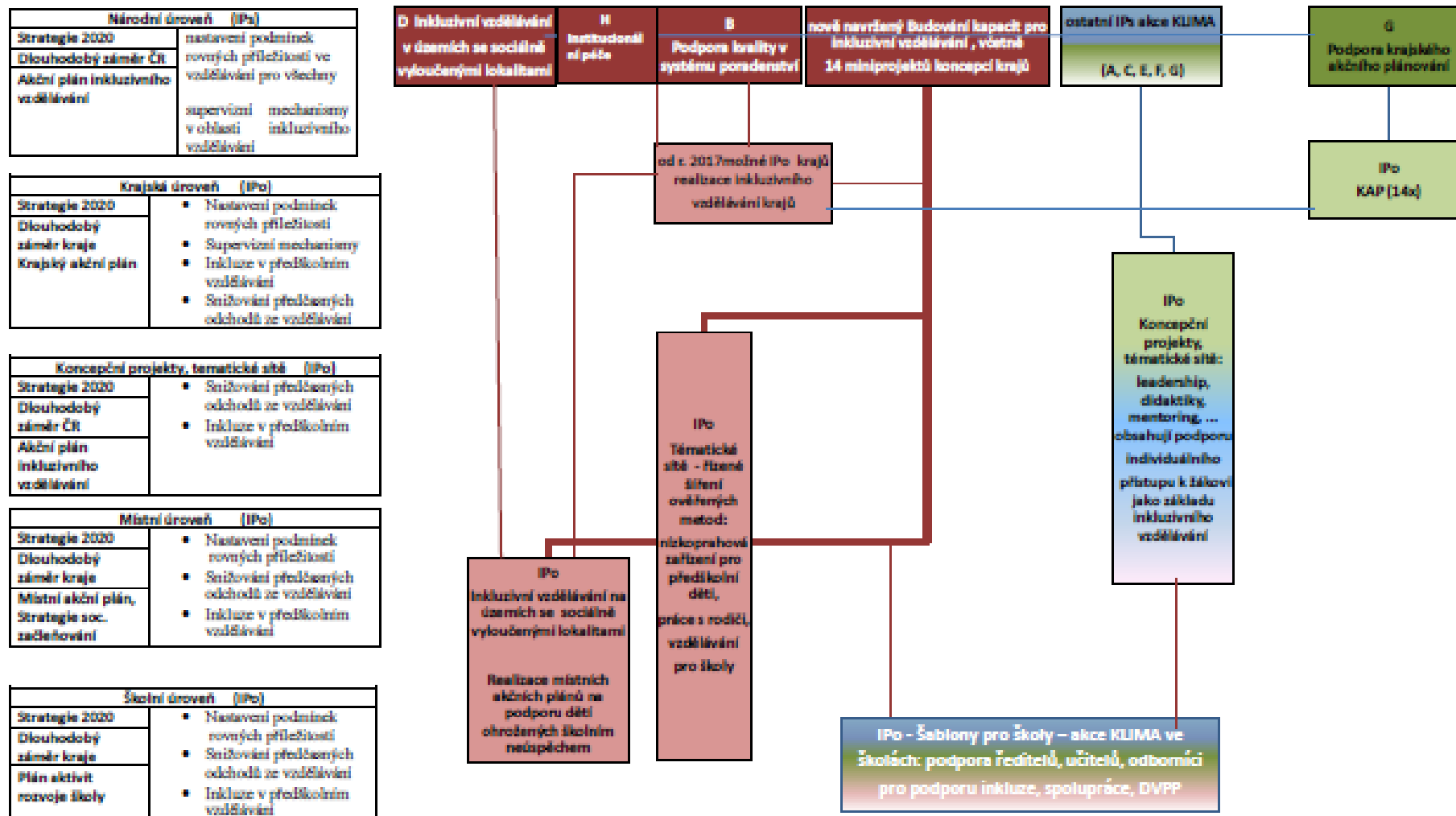
10. Monitoring a evaluace - sledování a hodnocení

Metodika Lumos Deset prvků procesu deinstitucionalizace adaptována na proces desegregace školství
Viz: Mulheir, Browne a kol.: DEINSTITUCIONALIZACE A TRANSFORMACE SLUŽEB PRO DĚTI, Manuál pro dobrou praxi.

Příloha č. 6

Schéma koordinace projektů na podporu inkluzivního vzdělávání

Systémový pohled, který se zaměřuje na rozvoj „inkluzivní schopnosti“ vzdělávacího systému jako celku a udržuje silné vazby, spolupráci a podporu mezi všemi úrovněmi a v jejich rámci (tj. mezi národními, krajskými a místními tvůrci politik, vedoucími pracovníky vzdělávání a škol, učiteli, dalšími odborníky, širými a rodinami).

Seznam zkratk

ČŠI – Česká školní inspekce

DVPP – další vzdělávání pedagogických pracovníků

ESIF - Evropské strukturální a investiční fondy

KLIMA – zkratka pro východisko a implementační strategii pro OP VVV. Znamená zaměření se na nejdůležitější oblasti pro dosažení zlepšení v kvalitě vzdělávání, na úrovni systému, regionů i škol: K – kultura učení, L – Leadership, I – Inkluze, M – Mentoring, A – Aktivní učení

LMP- lehké mentální postižení

MAP – místní akční plány

MF – Ministerstvo financí

MP – metodik prevence

MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí

MŠ – mateřská škola

MŠMT - Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

NIDV – Národní institut pro další vzdělávání

NNO – nestátní nezisková organizace

NÚV – Národní ústav pro vzdělávání

OP VK – Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost

OP VVV - Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

OP Z – Operační program Zaměstnanost

POSPOLU – Individuální projekt národní Podpora spolupráce škol a firem se zaměřením na odborné vzdělávání v praxi

PPP - pedagogicko-psychologická poradna

PŘEKVAP – Individuální projekt národní Předvídání kvalifikačních potřeb trhu práce (řeší MPSV)

RVP ZV – rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání

SPC – speciálně pedagogické centrum

SŠ – střední škola

SVP – speciální vzdělávací potřeby

ŠMP – školní metodik prevence

ŠPZ – školské poradenské zařízení

VIP II Kariéra - Individuální projekt národní Kariérové poradenství v podmínkách kurikulární reformy

VOŠ – vyšší odborná škola

VŠ – vysoká škola